

NOVÝ ZÁKON

A BYLO SLYŠET BOŽÍ HLAS:
„TOTO JE MŮJ MILOVANÝ SYN,
JEHOŽ JSEM SI VYVOLIL.”

MAREK 1,1

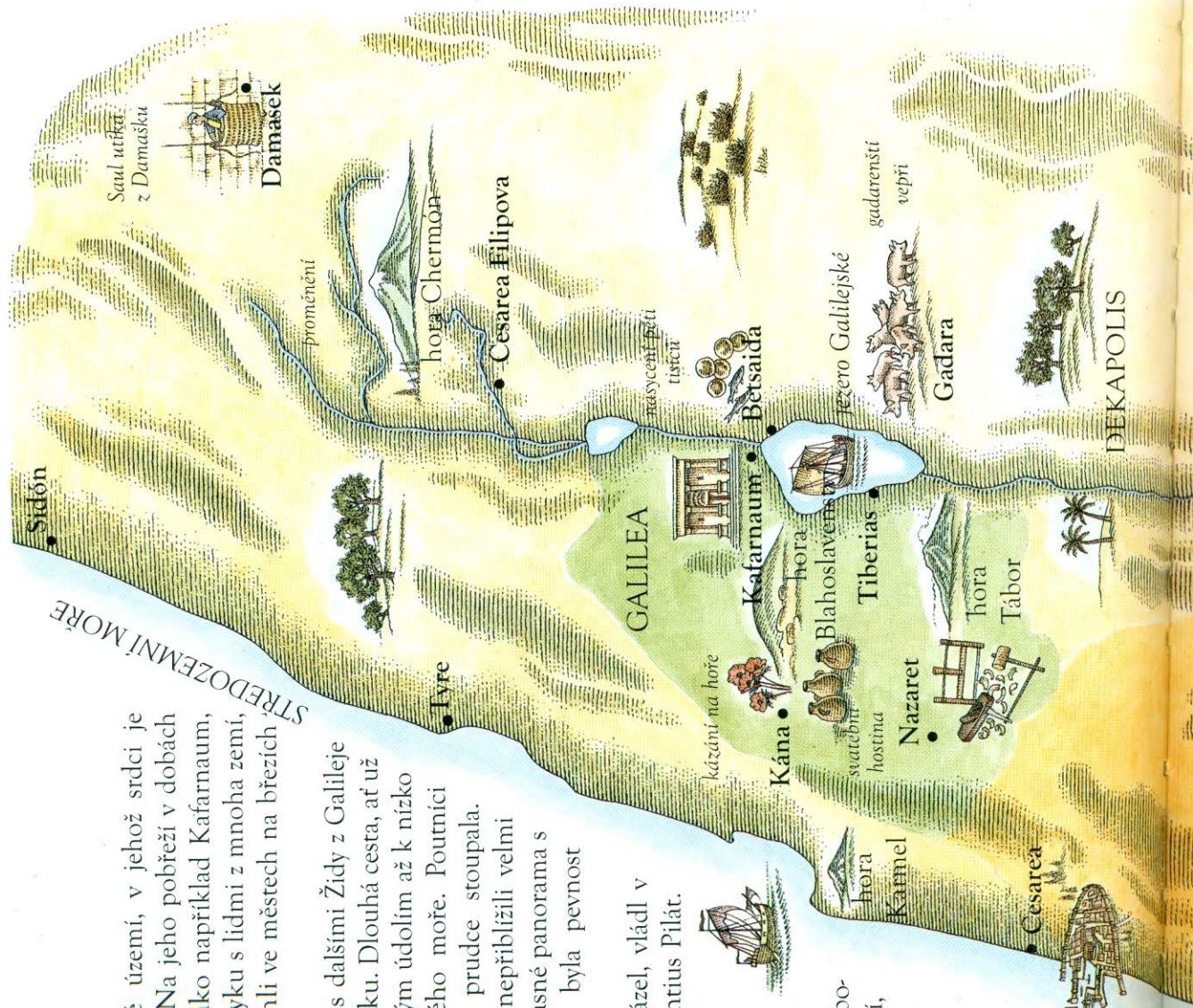
Nový Zákon

GALILEA, KDE VYRŮSTAL JEŽÍŠ, je **h**ornaté území, v jehož srdci je Galilejské moře, rozsáhlé sladkovodní **jezero**. Na jeho pobřeží v dobách Ježíšových bylo množství vzkvétajících **obcí**, jako například Kafarnaum, Betsaida a Tiberias. Galilejci se dostávali do styku s lidmi z mnoha zemí, dokonce i obyvatelé horských vesniček **se** mohli ve městech na březích jezera potkávat s cizími poutníky.

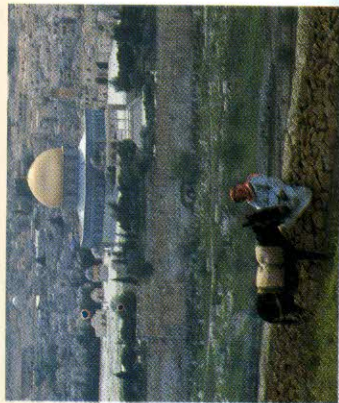
O velkých svátcích, jako je Pesach, **společně** s dalšími Židy z Galileje putoval Ježíš a jeho rodina do Jeruzaléma v Judsku. Dlouhá cesta, ať už pěší či na oslu, vedla na jih úrodným **jordánským** údolím až k nízkopoloženým oblastem u severního cípu Mrtvého moře. Poutníci chodili pravděpodobně cestou, která **mistry** prudece stoupala. Jeruzalém byl skryt jejich zrakům, **dokud** se nepřiblížili velmi blízko, a tehdy mohli přes údolí spatřit **jeho** úžasné panorama s dominantou – velkolepým chrámem. Vedle byla pevnost Antonia, základna římské vojenské posádky.

Judsku, na jehož území se Jeruzalém nacházel, vládl v době Ježíšovy dospělosti římský prokurátor Pontius Pilát. Většinu času trávil v paláci v přímořském městě Cesareji a do Jeruzaléma přijížděl jen tehdy, byla-li jeho přítomnost zapotřebí.

Jeruzalém byl nejdůležitějším židovským náboženským centrem. Během svátků byl plný lidí, ale rušno bylo i v mezidobí, kdy tam cestovalo mnoho obchodníků z různých částí římské říše. Jeruzalém ležel při obchodních cestách, které vedly do města i z města a po nichž posléze putovali první křesťané, aby pověděli lidem okolo Středozemního moře o Ježíši.

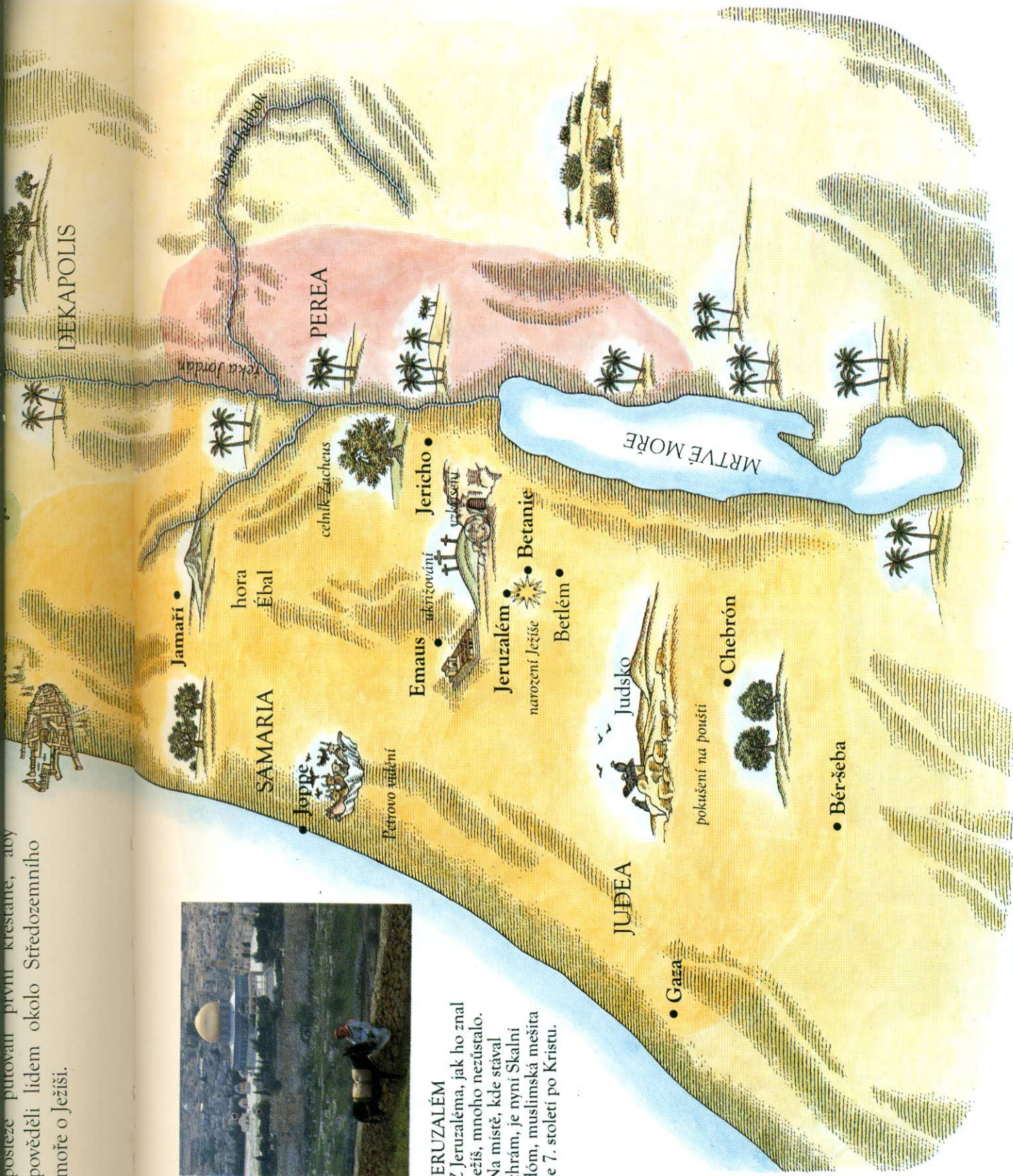

postezí putovat první křesťané, aby
pověděli lidem okolo Středozemního
moře o Ježíši.

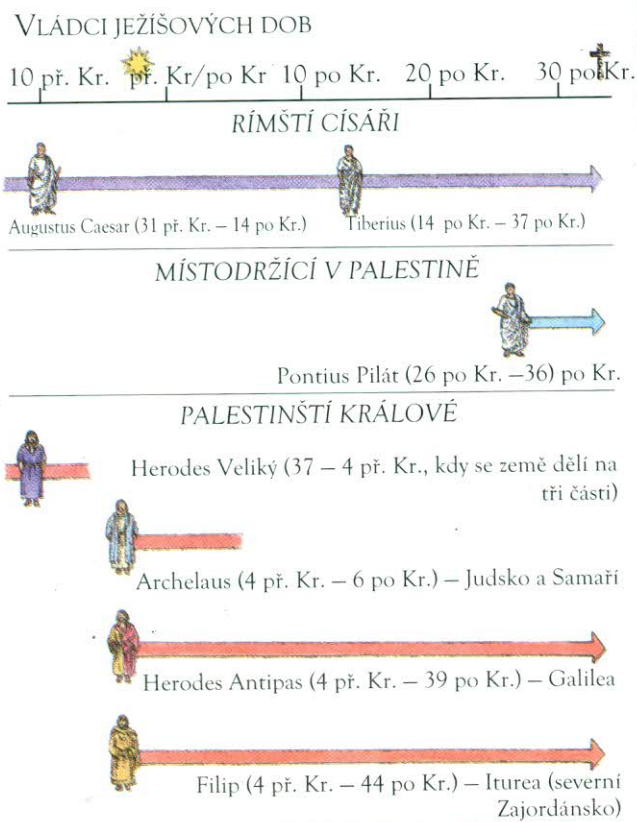
JERUZALÉM

Z Jeruzaléma, jak ho znal
Ježíš, mnoho neztálo.
Na místě, kde stával
chrám, je nyní Skalní
dóm, muslimská mešita
ze 7. století po Kristu.

KDYŽ SE NARODIL JEŽÍŠ, byla Palestina částí Římské říše, již vládl císař Augustus Caesar. Ten dovolil králi Herodovi Velikému panovat v Palestině. Po Herodově smrti v r. 4 po Kr. se stali tři jeho synové – Antipas, Archelaus a Filip – králi v částech Palestiny. Herodes Antipas dostal Galileu, kde byl vychováván Ježíš. Byl to král, který dal popravit Jana Křtitele. Archalaus dostal Judsko a Samaří a Filip vládl Itureji (severnímu Zajordánsku) na severovýchodě.

Herodes Veliký a jeho synové nebyli mezi.

Tabulka ukazuje vládcce Palestiny za Ježíšova života a dobu, po kterou vládli. Prokurátoři byli římskými úředníky v provincii; králové byli jmenováni pro správu menších území.

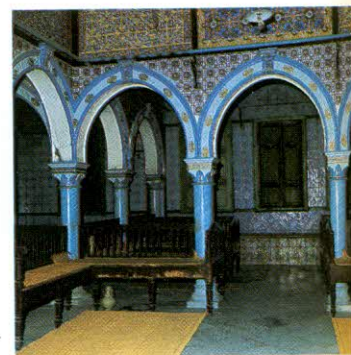
židovským lidem příliš oblíbeni; Římané byli ještě neoblíbenější, protože jejich vojska okupovala a ovládala zemi. Některé skupiny, jako zélóti, se bez úspěchu pokoušely s Římany bojovat.

Bohoslužba v Ježíšových dobách

Ve většině měst byla synagóga, budova, kde se Židé scházeli z mnoha důvodů, hlavně zde ovšem uctivali Boha a studovali Tóru, prvních pět knih toho, čemu křesťané říkají Starý zákon. Děti docházely do synagógy, aby byly vyučovány čtení a psaní v hebrejštině a mohly tak rozumět židovskému náboženskému učení. Synagóga sloužila jak společenským, tak i náboženským

UVNITŘ SYNAGÓGY

Do novozákonních dob existovaly synagógy v mnoha větších městech Římské říše. Byly spravovány zvoleným výborem a neměly žádné kněze a neobětovalo se v nich. Bylo obvyklé, že se do synagógy zvali návštěvníci, aby předčítali z Písem.

potřebám obce. Výbor synagógy například udílel podporu těm, kdo byli v nouzi.

Při modlitbách nosili muži šály s modrými okraji a třásněmi, které upomínají na Boží příkázání. Nebyli šabat, nosili na hlavě a na levé paži kožené modlitební řemínky, na nichž byla připevněna malá pouzdra, obsahující čtyři pergamenové proužky s úryvky z Tóry. Modlitební šál (talit) i řemínky (tfilin) nosí při modlitbách mnozí Židé dodnes. Jsou znamením, že Boží učení prostupuje lidské myšlenky i pocity.

Modlitební řemínky se nosí na hlavě a levé paži

Jeruzalém – náboženské centrum

V období svátků bylo snahou každé židovské rodiny dostat se do Jeruzaléma, nejdůležitějšího místa židovských bohoslužeb, kde stál Herodův chrám. V chrámu kněží obětovali na oltáři zvířata, plodiny či kadidlo, zvláště pak u příležitosti vzdávání díky či smutku.

NOVÝ ZÁKON

Některé obřady mohl provádět pouze velekněz, hlavní náboženský vůdce. V dobách Ježíšových Římané odňali veleknězi část jeho moci a dokonce po většinu roku drželi pod zámkem jeho slavnostní roucho. Přesto však velekněz a sanhedrín, rada náboženských vůdců, měli na židovský lid velký vliv.

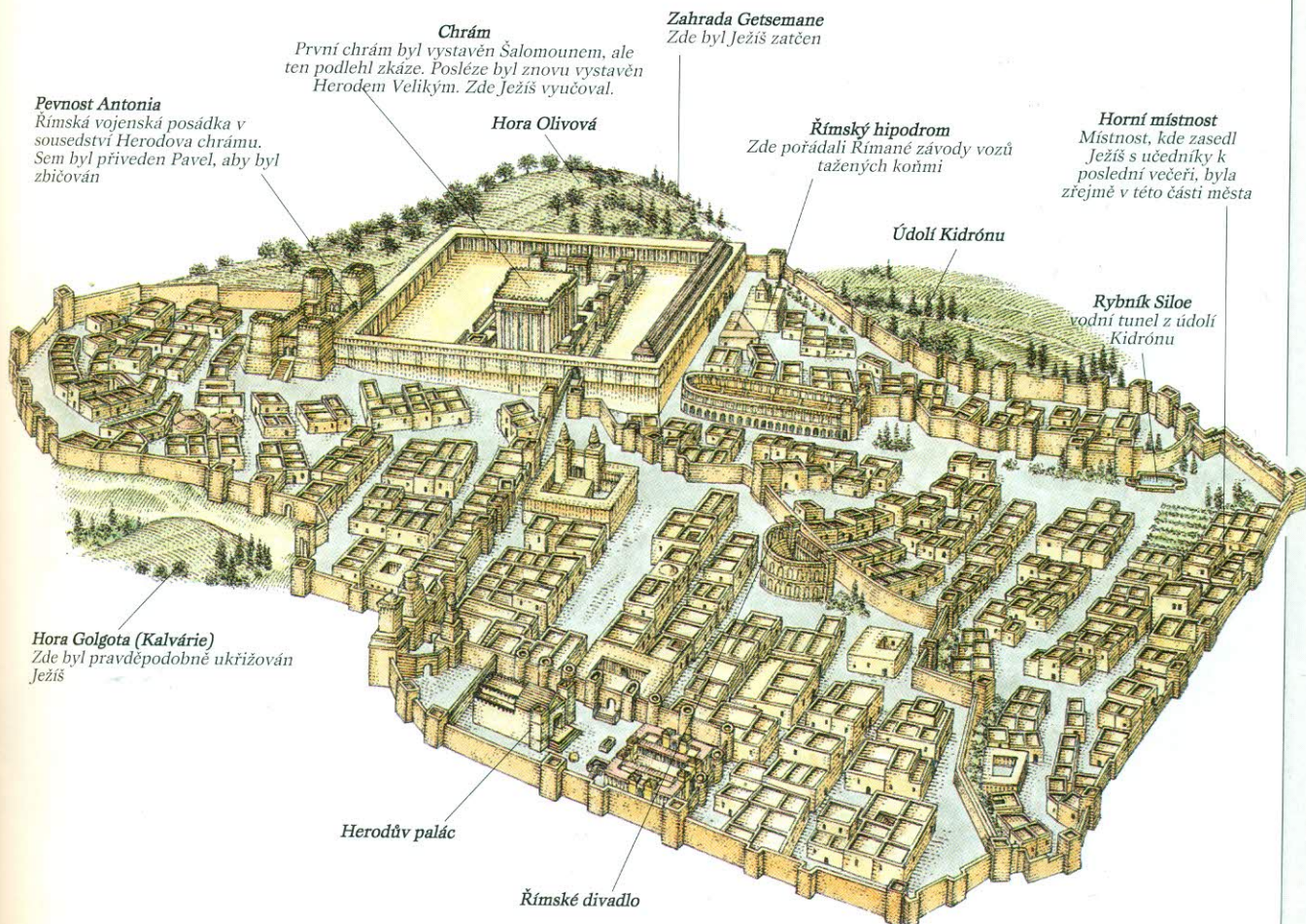
Velebníci nebyli mezi mnoha Židy v oblíbě, protože byli jmenováni Římany nebo králem, který byl Římany dosazen. Aby si udrželi svá postavení, museli vykonávat vůli Římanů. Velebněz, který dozíral na soud s Ježíšem, se jmenoval Kaifáš; účasten byl též Annáš, Kaifášův tchán, dřívější velekněz.

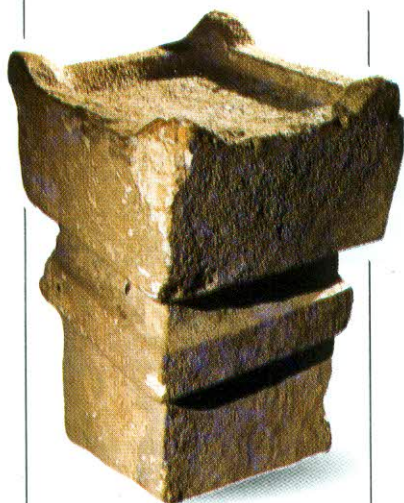
JERUZALÉM Z OLIVOVÉ HORY

Olivová hora, kam se Ježíš odebral, aby se modlil v zahradě Getsemane, byla za městskými hradbami. Hora byla proti východní zdi chrámu, na jehož místě nyní stojí Skalní dóm.

PLÁN MĚSTA JERUZALÉMA

Zachariášův syn

KADIDLOVÝ OLTÁŘ
Kněz Zachariáš páčil zřejmě kadidlo na čtyřrohé oltáři, jaký je na obrázku. Tyto oltáře byly považovány za bezpečné místo. Uchopil-li člověk jeden jeho roh, ochránila ho dutina v oltáři. Pro Zachariáše bylo velkou poctou, když byl vybrán k obětování kadidla. Byla to jediná příležitost, kdy směl vstoupit do chrámové svatyně.

Anděl se zjevuje Zachariášovi a říká mu, že bude mít syna

ANDĚL MU ŘEKL:
„NEBOJ SE, ZACHARIÁŠI,
NEBOŤ TVÁ PROSBA
BYLA VYSLYŠENA; TVÁ
MANŽELKA ALŽBĚTA TI
PORODÍ SYNA A DÁŠ MU
JMÉNO JAN. BUDEŠ MÍT
RADOST A VESELÍ A
MNOZÍ SE BUDOU
RADOVAT Z JEHO
NAROZENÍ.“
LUKÁŠ 1, 13 – 14

*Zachariáš nevěří andělovi
a ten ho ranil němotou*

ZACHARIÁŠŮV SYN

ZA DNŮ KRÁLE HERODA žil v Judsku kněz jménem Zachariáš. On i jeho manželka Alžběta byli dobří lidé, vždy poslušni Boha. Jediným jejich zármutkem bylo, že jsou bezdětní. V pokročilém věku již přestali doufat, že by se mohli stát rodiči.

Jednoho dne, když Zachariáš vykonával v jeruzalémském chrámu bohoslužbu, připadlo na něj losem, aby ve svatyni páčil kadidlo. Venku na nádvoří se zatím modlili lidé.

Když Zachariáš stál u oltáře a pozoroval, jak z něj stoupá vonný dým, spatřil před sebou anděla. Zděšen padl naznak, ale anděl k němu laskavě promluvil: „Já jsem Gabriel. Přicházím od Pána, abych ti oznámil radostnou zvěst. Tvé modlitby budou vyslyšeny a žena ti porodí syna, jehož jméno bude Jan. Bude vám radostí a přinese světu velké štěstí a pokoj. Je veliký v očích Pána a jeho zásluhou se mnozí obrátí k Bohu.”

„Jak by se to mohlo stát?“ zvolal Zachariáš s nedůvěrou. „Jsem přece stařec a má žena již minula věk, kdy by mohla rodit děti.”

„Jsem anděl Páně,” řekl Gabriel vážně a přísně. „Byl jsem poslán Bohem, abych k tobě promluvil a zvěstoval ti ono radostné poselství. Protože jsi zapochyboval o mých slovech, která se svým časem naplní, budeš němý až do chvíle, kdy řečené se stane skutkem.”

Dav venku se znepokojil, proč je kněz v chrámu tak dlouho. Když Zachariáš vyšel, nemohl říci ani slovo, jen dával znamení, a lidé tak poznali, že měl jisté vidění.

Když skončila doba jeho služby, vrátil se Zachariáš domů k manželce, a jak anděl předpověděl, žena brzy otěhotněla. Setrvala pak doma a radovala se, že jí Bůh dopřál, aby porodila dítě.

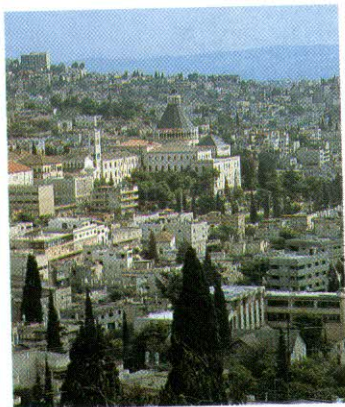
LOPATKA NA KADIDLO

Zachariáš patrně používal lopatku na kadidlo, jaká je zobrazena nahoře, na níž přenášel žhoucí uhlíky na oltář. Kadidlo se nasypalo na uhlíky a tak vznikala vonná kouř. Stoupající dým symbolizoval lidské modlitby letící k Bohu.

Neschopen řeči dává Zachariáš znamení, aby lidem vysvětlil, jaké měl vidění

Anděl se zjevuje Marii

NAZARET

Maria a Josef žili v Nazaretu, v severní provincii Galileje. Ježíš měl vyrůstat v této vesnici, ležící v údolí skrytém v horách, asi 8 km od důležitého obchodního města Sefpóris. Na obrázku vidíme Nazaret dnešních dob, s chrámem Zvěstování uprostřed. Zvěstování upomíná na slova Gabrielova, kdy oznamuje Marii, že bude Ježíšovou matkou.

„ANDĚL JÍ ŘEKL:
NEBOJ SE, MARIA,
VŽDYŤ JSI NALEZLA
MILOST U BOHA.
HLE, POČNEŠ A
PORODÍŠ SYNA A DÁŠ
MU JMÉNO JEŽÍŠ.“
LUKÁŠ 1, 30 – 31

VE VESNICI JMÉNEM NAZARET se zjevil anděl Gabriel mladé ženě Marii. Marie byla zaslíbena za manželku Josefovi, který pocházel z rodu Davidova.

„Pán s tebou!“ řekl Gabriel. „Ty jsi nejšťastnější z žen!“

Marii andělov pozdrav zarazil. Přemýšlela, proč k ní anděl přišel. „Neboj se, Maria,“ uklidňoval ji Gabriel. „Byla jsi vyvolena a staneš se matkou dítěte, syna, jehož jméno bude Ježíš. Ten bude veliký a jeho království bude bez konce.“

Marie je zmatena andělovým pozdravem a diví se, proč k ní přišel

ANDĚL SE ZJEVUJE MARIÍ

„Ale jak se to stane?“ tázala se Maria. „Jsem přece dívka a nejsem~~X~~ ještě provdaná.“

„Sestoupí k tobě Duch svatý a milost Boží bude s tebou, neboť tvůj syn bude znám jako Syn Boží.“

Na ta slova Maria poklekla a se skloněnou hlavou Gabrielovi odpověděla: „Jsem poslušna Boží vůli a budu připravena podle tvé zvěsti.“

Vzhlédla, ale anděla už nespátřila.

*Anděl Gabriel říká Marii,
že porodí syna, jehož
jméno bude Ježíš*

ANDĚL GABRIEL

Tento list iluminovaného rukopisu zobrazuje anděla Gabriela zjevujícího se Marii. Gabriel byl archandělem – andělem vyšší třídy. Přinesl lidem poselství o příchodu Mesiáše, spasitele příslibeného Bohem. Gabriel je jeden ze dvou archandělů, kteří jsou v Bibli zmíněni jménem. Druhý je Michael.

Janovo narození

Maria navštěvuje Alžbětu v jejím domě v Judeji

DOMY S PLOCHÝMI STŘECHAMI

Domy v Judeji a okolí byly vystavěny z hrubých kamenů nebo z cihel z bláta a vypadaly tak, jak je vidíme na obrázku. Lidé považovali rovné střechy za užitečné. Dalo se tam sušit ovoce či obilí, a také prádlo. Za horkého počasí tam bylo možno přespávat.

M

ARIA SPĚCHALA do judských hor, aby navštívila svou sestřenicí Alžbětu. Když vstoupila do domu a zavolala na pozdrav, Alžběta pocítila, jak se dítě v jejím těle pohnulo radostí. Uvědomila si náhle přítomnost Boží a věděla také, že žena stojící před ní je matka Syna Božího.

„Ach, ty jsi nejpožehnanější ze všech žen!” zvolala. „Když jsem zaslechla tvůj hlas, ucítila jsem pohyb dítěte ve mně. Jak jsem poctěna, žes přišla a že jsi tu se mnou!” Maria pak pronesla chvalozpěv:

„Má duše zpívá o slávě Boží,
a můj duch raduje se v Bohu, mém spasiteli,
jenž shlédl v milosti na mne, svou poníženou služebnici,
a protože mne poctil, budoucí pokolení
budou žehnat mému jménu.

On je vždy milostivý k těm, kdo ho milují a poslouchají,
pokořuje však pyšné a necitelné.

Vždy sytí hladové, bohatým však a chtivým
nedá nic.

Pán je dobrý a svaté je jeho jméno.”

Maria pak zůstala s Alžbětou tři měsíce a potom se vrátila domů do Nazareta.

Brzy poté porodila Alžběta syna. Všichni z rodiny i sousedé se velice radovali, že jí Bůh prokázal takovou milost. Osmého dne přišel čas obřizky.

„Bude se jmenovat Zachariáš po svém otci,” řekli příbuzní.

„Ne,” řekla Alžběta. „Jeho jméno je Jan.”

„Nikdo v tvé rodině se tak přece nejmenuje,” namítali a obrátili se k Zachariášovi s otázkou, jak si přeje, aby se dítě jmenovalo.

Zachariáš, který stále nemohl mluvit, naznačil, že chce psát. A k údivu všech okolostojících napsal velkými písmeny: JEHO JMÉNO JE JAN. A

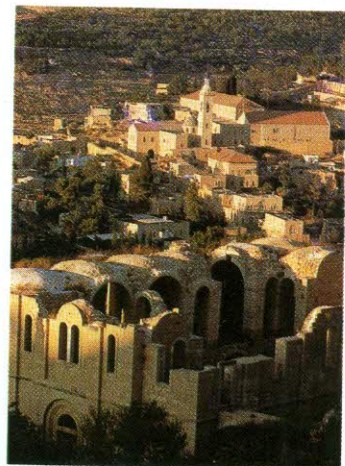
JANOVO NAROZENÍ

v téže chvíli pocítil, že se mu vrátila řeč a on počal děkovat Bohu a velebit ho.

Brzy se po judských horách mluvilo o tom, že se Alžbětě narodilo neobyčejné dítě. Všichni, kdo to slyšeli, věděli, že je to velká událost a že s dítětem je Bůh.

Zachariáš, který stále nemůže mluvit, píše velkým písmem: JEHO JMÉNO JE JAN

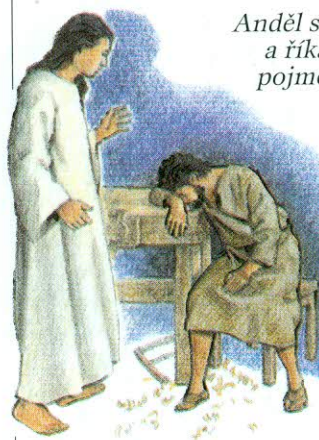
EN KEREM
Hezké městečko En Kerem, jehož jméno znamená „viniční pramen“, je v judských horách. Podle tradice je to město, v němž žili Zachariáš s Alžbětou a kde se narodil Jan Křtitel.

PSACÍ NÁČINÍ
Zachariáš možná napsal svůj vzkaz na papír vyrobený ze sušených stvolů papyru. Mohl psát rákosovým perem namáčeným v černém inkoustu.

Ježíšovo narodení

*Anděl se zjevuje ve snu Josefovi
a říká mu, aby se neobával
pojmout Marii za manželku*

*Maria, jejíž čas porodu se blíží,
putuje s Josefem do Betléma*

pila

hoblík

palice

sekyra

TESAŘSKÉ NÁŘADÍ
Jako tesař používal Josef nářadí podobné vyobrazeným předmětům, s nímž zhotovoval nábytek, dveře, hospodářské náčiní, vozy a s jeho pomocí též opravoval domy. Josef předával svou řemeslnou dovednost Ježíšovi.

OSEF BYL SPRÁVEDLIVÝ muž, a když seznal, že Maria čeká dítě, byla jeho první myšlenka ochránit ji před hanbou a potají ji propustit ze zasnubního slibu. Zjevil se mu však anděl a pravil mu: „Neobávej se vzít si Marii za manželku. Počala dítě z Ducha svatého. Porodí syna, jehož jméno bude Ježíš.“

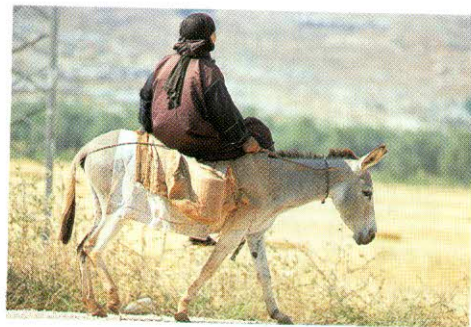
Zakrátko poté byli Josef s Marií oddáni. Císař Augustus vydal tehdy zákon, že má být provedeno sčítání všech lidí v říši, a každý se tedy musel vrátit do svého domovského města, aby se dal zapsat. Josef s Marií, která už brzy měla porodit, se vydali do Betléma v Judsku.

JEŽÍŠOVO NAROZENÍ

Josef se obává, najde-li místo, kde by ve městě mohli pobýt

Když tam konečně dorazili, bylo město obleženo lidmi. Ulice byly plné a v žádném hostinci ani noclehárně nebylo volné místo. Josef věděl, že čas porodu je blízko, ale ať hledal jak hledal, nenašel příbytek, kde by mohli zůstat. Až nakonec, unaveni dlouhým putováním, našli alespoň přístřešek. A zde se v noci narodil Mariin syn. Zavinula ho podle zvyku do pruhů plátna a s ním položila do jeslí, krmítka pro zvířata. Nebylo jiného místečka, kde by dítě mohlo spát.

JÍZDA NA OSLU

Podle tradice Maria jela z Nazareta do Betléma na oslu – asi 110 km. Oslí byli nejběžnějším způsobem dopravy v Ježíšových dobách a používali je jak chudí, tak bohatí.

„I PORODILA SVÉHO PRVOROZENÉHO SYNA, ZAVINULA JEJ DO PLENEK A POLOŽILA DO JESLÍ, PROTOŽE SE PRO NĚ NENAŠLO MÍSTO POD STŘECHOU.“
LUKÁŠ 2, 7

Maria klade malého Ježíše do jeslí

Návštěva pastýřů

PASTÝŘOVO NÁČINÍ

Pastýři zůstávali venku přes noc a hlídali svá stáda. Zahřívaly je pláště z velbloudí srsti či z ovčí kůže (podobný ze současnosti vidíme na obrázku). Pastýř mohl zahnutým koncem své hole vytáhnout či vyzvednout ovci z nebezpečí. Dřevěná hůl měla na svém konci zasazené kousky kamenů nebo hřebíky, aby s ní mohl zahánět dravou zvěř. Dřevěnou mísu používal k přinášení vody zraněnému zvířeti.

„NÁHLE PŘI NICH
STÁL ANDĚL PÁNĚ A
SLÁVA PÁNĚ SE
ROZZÁŘILA KOLEM
NICH. ZMOCNILA SE
JICH VELIKÁ BÁZEŇ.“
LUKÁŠ 2, 9

V POLÍCH OKOLO BETLÉMA hlídali pastýři svá stáda. Náhle se v temnotě rozzářilo jasné světlo a zjevil se anděl. Pastýři si zděšením zakryli oči, anděl jim však řekl: „Přináším vám dobrou zprávu. Dnes se v Betlémě narodilo dítě, které bude spasitelem všech lidí. Naleznete ho v jeslích.“

Noční obloha byla plná nebeských bytostí a andělé zpívali ke chvále Boží. Promlouvali o míru na zemi a přátelství mezi všemi.

„Podívejme se ihned na to dítě,“ řekli si pastýři.

Pospíšili do města a brzy našli Marii, Josefa a novorozeně. Se vzrušením vypověděli, co viděli a slyšeli, a pak odcházeli chválíce Boha. Maria mlčela a rozvažovala potichu o všem, co se přihodilo.

NÁVŠTĚVA PASTÍŘŮ

Andělé se zjevují pastýřům a
zvěstují jim novinu o Ježíšově
narození

„SPĚCHALI TAM
A NALEZLI MARIÍ
A JOSEFA I TO
DĚTÁTKO
POLOŽENÉ DO
JESLÍ.”
LUKÁŠ 2, 16

Pastýři pospíšili
do Betléma

Nacházejí Marii a Josefa s
dítětem Ježíšem

V chrámu

„NYNÍ PROPOUŠTÍŠ
V POKOJI SVÉHO
SLUŽEBNÍKA, PANE,
PODLE SVÉHO SLOVA,
NEBOŽ MĚ OČI VIDĚLY
TVÉ SPASENÍ.”
LUKÁŠ 2, 29 – 30

Simeon

Josef

Maria

*Maria a Josef přihlížejí,
jak Simeon bere malého
Ježíše do náruče
a vzdává díky Bohu*

V CHRÁMU

O SMÉHO DNE PO NAROZENÍ bylo dítě obřezáno a dali mu jméno Ježíš, jak řekl anděl. Po čase ho Maria a Josef vzali do Jeruzaléma, aby s ním předstoupili před Pána a podle zvyku obětovali dvě hrdličky nebo dvě holoubata.

V Jeruzalémě žil muž jménem Simeon; byl spravedlivý a vedl svatý život. Bůh mu zvěstoval, že nezemře dříve, dokud nespatří Mesiáše. Když Maria, nesoucí dítě a provázená Josefem, vstoupila do chrámu, Simeon tam už byl. Přivedl ho Duch svatý a Simeon v okamženi poznal, že je v přítomnosti Spasitele Bohem přislíbeného.

Vzal dítě do náruče a vzdával díky Bohu: „Ó, Pane, nyní mohu zemřít v pokoji, neboť jsi mne obdaroval tím, po čem jsem nejvíc toužil. Na vlastní oči jsem spatřil dítě, které bude slávou všech lidí.”

Když hovořil, přiblížila se ze stinného místa v chrámě velmi stará žena. Jmenovala se Anna a téměř celý svůj život prožila v chrámu, kde se každý den postila a modlila. Děkovala teď také, že jí bylo dovoleno spatřit dítě a vyprávěla všem, kdo chtěli naslouchat, že Ježíš bude Spasitelem Jeruzaléma.

Maria a Josef stanuli v úžasu a poslouchali, co bylo o dítěti řečeno. Potom, když vykonali, co měli, opustili Jeruzalém a navrátili se domů.

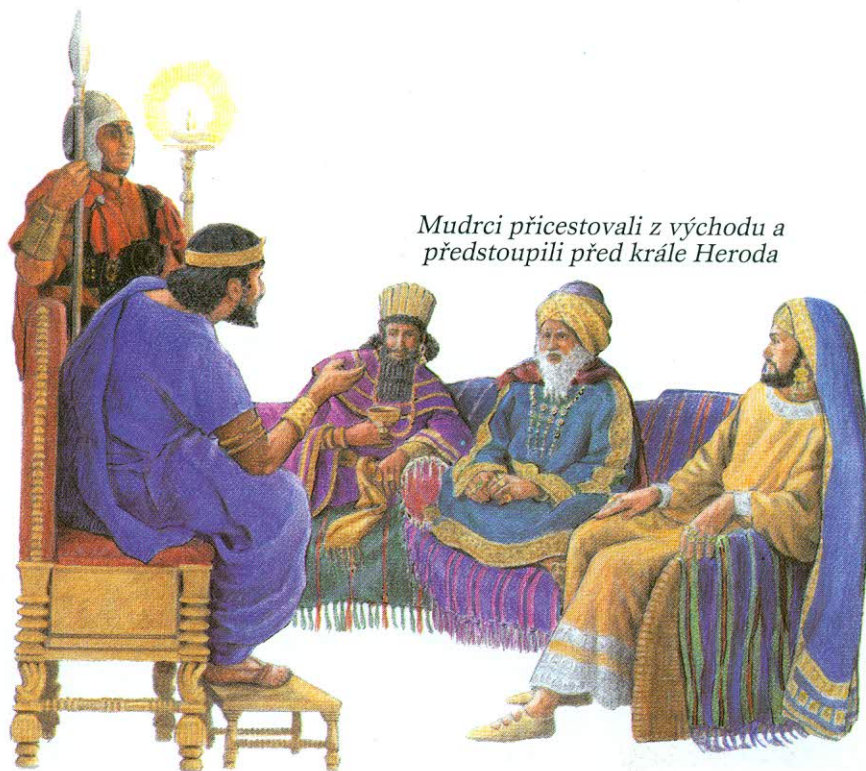
DLOUHOVĚKOST
Anna byla prorokyně, která se modlila a postila v chrámě dnem i nocí. Její svatost byla odměněna, když stařena spatřila v chrámě Ježíše. V Bibli je věk znamením moudrosti a dobroty. Dosažení vysokého věku je považováno za Boží požehnání.

Anna přichází, aby spatřila Ježíše

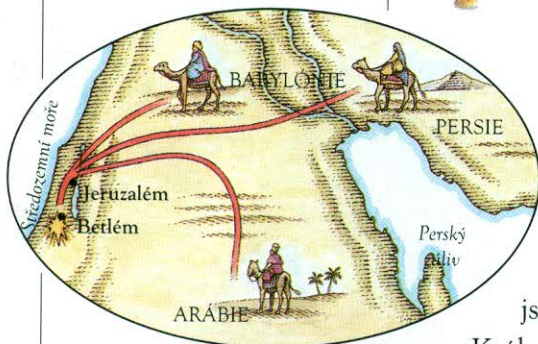
Mudrci

„KDYŽ SE NARODIL JEŽÍŠ V JUDSKÉM BETLÉMĚ ZA DNŮ KRÁLE HERODA, HLE, MUDRCI OD VÝCHODU SE OBJEVILI V JERUZALÉMĚ A PTALI SE: „KDE JE TEN PRÁVĚ NAROZENÝ KRÁL ŽIDŮ? VIDĚLI JSME NA VÝCHODĚ JEHO HVĚZDU A PŘIŠLI JSME SE MU POKLONIT.“
MATOUŠ 2, 1 – 2

Mudrci přicestovali z východu a předstoupili před krále Heroda

Herodes se důvěrně táže mudrců na hvězdu, kterou spatřili nad Betlémem

Z VÝCHODU
 Není známo, odkud mudrci či mágové pocházeli. Jednou z možností je, že připutovali z Persie, Babylónie a Arábie. Mohli být hvězdopřevodci, kteří čtou z hvězd znamení a věštby. Představovali pohany, totiž nežidovské národy, které budou uctívat Ježíše.

Z PRÁVA O NAROZENÍ Ježíše se rozšířila po kraji. Z východu připutovala do Jeruzaléma skupina mudrců. Když dorazili, tážali se každého: „Kde je to dítě? Kde je ten, který se narodil, aby byl králem Židů? Viděli jsme jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“

Králem judským byl tehdy Herodes a zprávy o dítěti, které má vládnout, se donesly i k němu. Znepokojen a v obavách se rozhodl usmrtit jakéhokoliv soka a svolal všechny kněží a zákoníky židovského národa, aby se otázal, v kterém městě se to dítě mělo narodit.

„V Betlémě,“ řekli mu.

Herodes dal pak v tichosti poslat pro ony mudrce a předstíral, že je tak zbožný jako oni; dotazoval se jich na hvězdu, kde ji viděli a kdy se objevila. „Jděte do Betléma,“ řekl jim potom. „Pátrejte důkladně po onom dítěti a přijďte mi říci, neboť i já toužím jít a poklonit se mu.“

MUDRCI

Mudrci tedy odjeli z Jeruzaléma a vydali se na cestu do Betléma. Hvězda je vedla po celý čas, a když se přiblížili ke zdem městečka, rozzářila se jasněji a zastavila se nad místem, kde byl Ježíš.

Když vstoupili, spatřili Marii a její malé dítě. Padli na kolena a klaněli se. Otevřeli pak těžké skříňky, které přinesli, a rozložili na zem skvělé dary. Obdarovali malého Ježíše drahocenným zlatem, kadidlem a myrhou. A protože ve snu vyslechli varování, aby se nevraceli k Herodovi, odcestovali jinou cestou do svých zemí.

*Mudrci přinášejí dary –
zlato, kadidlo a myrhu*

*Vstupují do domu a vidí Marii
a její dítě Ježíše*

TŘI MUDRCI?

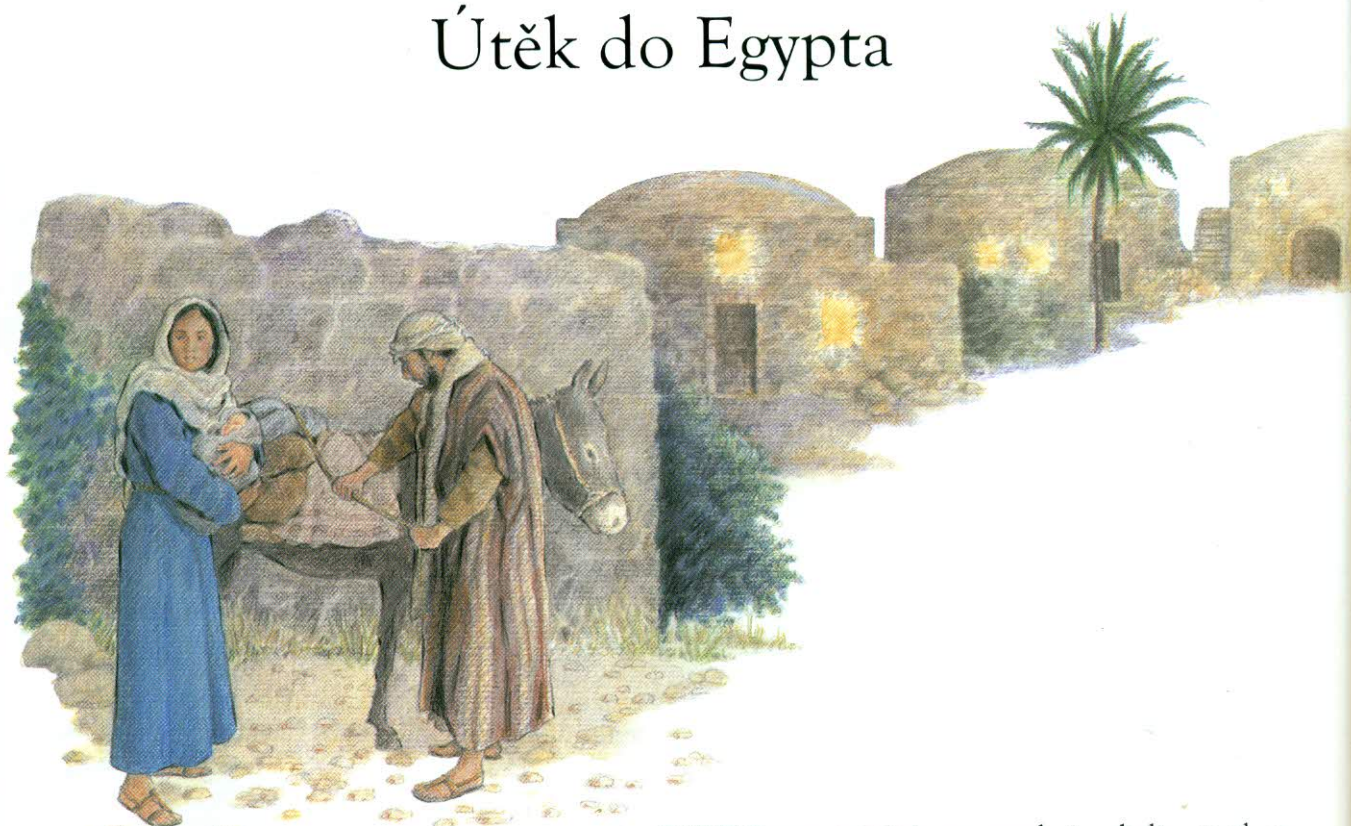
Tato mozaika z Ravenny v Itálii zobrazuje mudrce. Bible neříká, kolik mudrců bylo, obecně se však má zato, že byli tři, podle tří darů, které přinesli s sebou.

TŘI DARY

Mudrci přinesli zlato, kadidlo a myrhu. Kadidlo je vonná pryskyřice, pálená k počtě Bohu. Myrha byla voňavá guma, používaná při úpravě těl před pohřbením. Dary měly symbolický význam. Zlato bylo poutou Ježíši jakožto králi, kadidlo je znamením jeho božství a myrha značila, že Ježíš je člověk a země.

Útěk do Egypta

Josef, Maria a dítě Ježíš odcházejí v noci z Betléma a vydávají se na cestu do Egypta

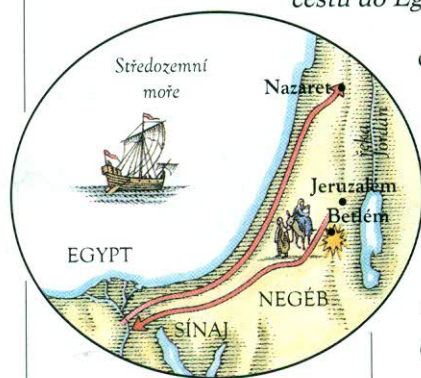
BRZY POTOM, co mudrci odjeli, zjevil se Josefovi ve snu anděl: „Vezmi Marii a dítě a ihned uprchněte do Egypta. Není

času nazbyt. Herodovi muži pátrají po dítěti a naleznou-li je, zabijí ho.”

Josef se probudil a řekl Marii, co je třeba udělat. Potichu se vyplížili z domu, v temnotě prošli úzkými uličkami města a ven z něj do krajiny. Cesta trvala mnoho dní, ale nakonec dorazili bezpečně do Egypta a zůstali tam.

Herodes si zatím uvědomil, že ho mudrci podvedli a nevrátí se, aby mu řekli, kde Ježíš je. Rozlítil se, v zuřivosti křičel na každého, kdo se odvážil mu přiblížit a trestal ty, kdo mu vstoupili do cesty. Svolal důstojníky své stráže a rozkázal, že každý chlapec do dvou let v Betlémě a okolí má být usmrcen. A to se i stalo.

Za nějaký čas potom Herodes zemřel. Anděl opět ve spánku přišel k Josefovi: „Vaši nepřátelé již nežijí,” řekl mu. „Můžete se teď v bezpečí navrátit do vlasti.” Rodina tedy opustila Egypt. Když se však Josef dověděl, že Herodovým následovníkem je jeho syn Archelaos, který teď vládne Judsku, obával se tam jít. Odebrali se tedy dále na sever a usadili se ve městě Nazaretu v Galileji.

CESTA DO BEZPEČÍ
Maria a Josef museli podniknout namáhavou cestu přes pouště Negéb a Sínaj, než dorazili do Egypta, země, která často sloužila za útočiště uprchlíkům. Po Herodově smrti odešla rodina do galilejského Nazaretu.

ÚTĚK DO EGYPTA

*Na Herodův rozkaz
každý chlapeček do
dvou let v Betlémě
je zabit*

Ježíš je nalezen v chrámu

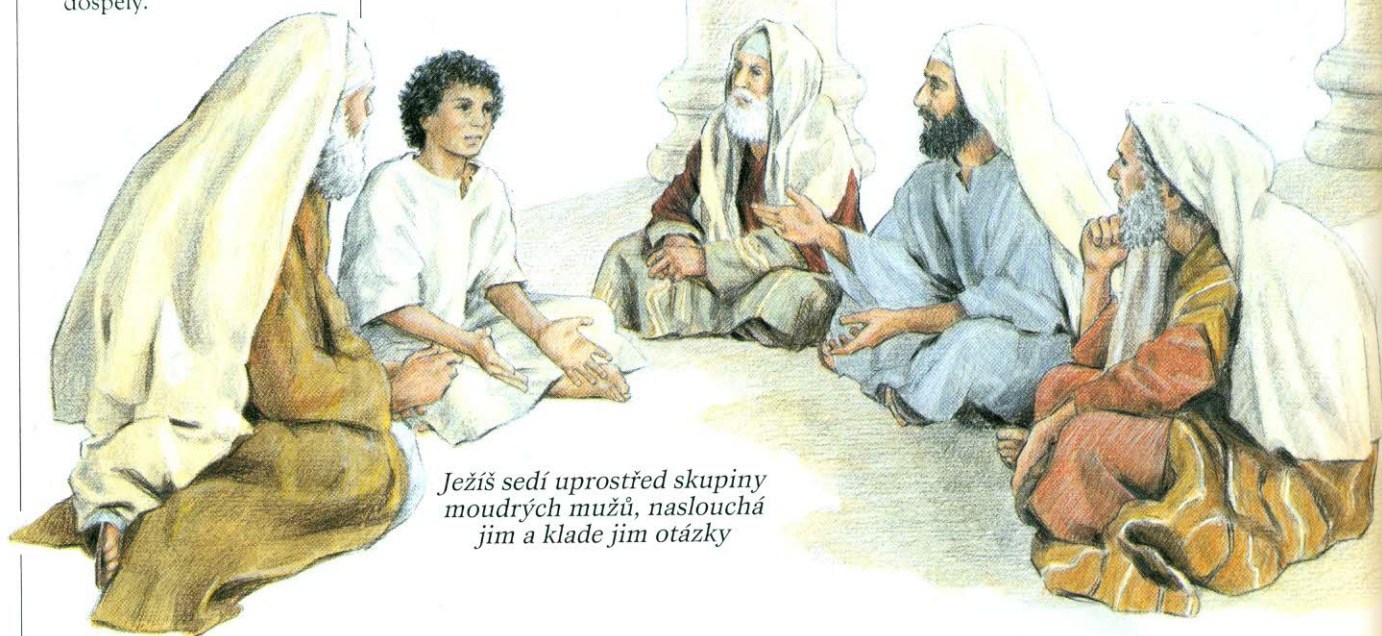
BAR-MICVE

Ježíš šel do Jeruzaléma, když mu bylo dvanáct let, tedy v době, kdy se připravoval, že se stane dospělým Židem. Dnes se židovský chlapec stává Bar-micve, když ve věku třinácti let vstupuje do židovského života jako dospělý.

K

AŽDÝ ROK O SVÁTKU Pesachu chodili Josef a Maria podle zvyku do Jeruzaléma. Když bylo Ježíšovi dvanáct let, vzali ho rodiče s sebou. Po oslavách se vydali na dalekou cestu domů spolu s přáteli a příbuznými. Putovali celý den než si povšimli, že Ježíš schází. Nejprve se domnívali, že musí být někde s dětmi přátel, ale nikdo o něm nevěděl.

V úzkostech se Maria a Josef navrátili do Jeruzaléma a tři dny prohledávali bez výsledku město. Zarmoucení a ustaraní se rozhodli jít do chrámu. Tam Ježíše spatřili. Seděl uprostřed moudrých mužů a učitelů, hovořil s nimi, naslouchal jim a kladl jim otázky. Všichni byli udiveni moudrostí a rozumem dvanáctiletého dítěte.

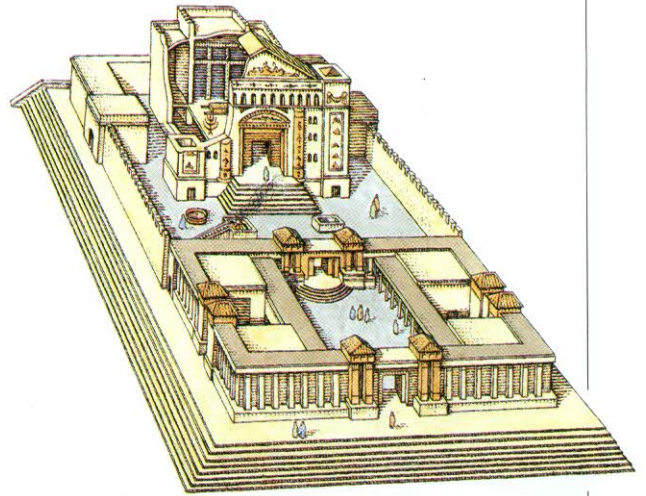
Ježíš sedí uprostřed skupiny moudrých mužů, naslouchá jim a klade jim otázky

JEŽÍŠ JE NALEZEN V CHRÁMU

„Jak jsi nás mohl jen tak opustit?“ tázali se ho rodiče. „Proč jsi nám nepověděl, kam chceš jít? Už tři dny tě všude hledáme.“

„Jak to, že mě hledáte?“ řekl Ježíš nechápavě. „Což jste nevěděli, že musím být v Otcově domě?“

Maria a Josef neporozuměli, co tím míní. Ježíš potom odešel z chrámu a vrátil se s rodiči do Nazareta.

HERODŮV CHRÁM

Herodův chrám byl centrem židovského náboženského života. Postavil ho Herodes Veliký na místě Šalomounova chrámu. Herodes, toužící získat si přízeň židovského národa, chtěl, aby chrám byl tak úžasný jako Šalomounův. Práce započaly r. 20 př. Kr. Chrám byl otevřen roku 9 př. Kr., ale zcela dokončen byl až r. 64 po Kr. O šest let později byl zničen Římany. Chrám byl vystavěn ze smetanově bílého kamene a měl mramorové sloupy. V slunci zářil tak jasně, že lidé nemohli na něj pohlédnout přímo (viz str. 17).

Maria a Josef, kteří Ježíše hledali, nacházejí syna v chrámu

Moudří mužové a učitelé jsou udiveni moudrostí a rozumem Ježíšovým

„PO TŘECH DNECH
JEJ NALEZLI V
CHRÁMĚ, JAK SEDÍ
MEZI UČITELI,
NASLOUCHÁ A DÁVÁ
JIM OTÁZKY.“
LUKÁŠ 2, 46

Jan křtí Ježíše

Lidé se shromažďují, aby mu naslouchali

POTRAVA V POUŠTI
Jan Křtitel se na poušti živil kobyčkami a medem. Med vyráběly divoké včely. V Palestině se často vyskytují a stavějí si hnízda v dutinách skal a stromů. Kobyčky obsahují tuk i protein, a proto se často jedí v oblastech, kde je nedostatek masa. Mohou se smažit, vařit, sušit anebo se dají jíst syrové. Med se k nim může přidávat, aby nebylo cítit hořkou chuť.

HLUBOKO V JUDSKÉ POUŠTI putoval Jan Křtitel z místa na místo a kázal. Odíval se do hrubého pláště z velbloudí srsti s koženým opaskem a živil se kobyčkami a medem divokých včel. „Čiňte pokání! Čiňte pokání!“ nabádal všechny, kdo mu naslouchali. „Odvraťte se od hříšnosti! Den království Božího se blíží!“

Lidé se scházeli, aby ho poslouchali, proudili v davech z Jeruzaléma, údolí Jordánu i ze všech měst Judska. „Co máme dělat, abychom správně žili?“ tázali se ho. „Rozdělte se o majetek s druhými, neubližujte nikomu a nikoho křivě neobviňujte,“ řekl jim.

Skupinky lidí přicházely, aby se vyznaly ze svých hříchů a Jan je potom křtil v řece Jordánu. „Já vás křtím vodou,“ říkal jim. „Ale ten, kdo přijde po mně, bude vás křtít ohněm Ducha svatého. Je to muž tak spravedlivý a čistý, že já nejsem hoden, abych mu rozvázal řemínky jeho obuvi.“

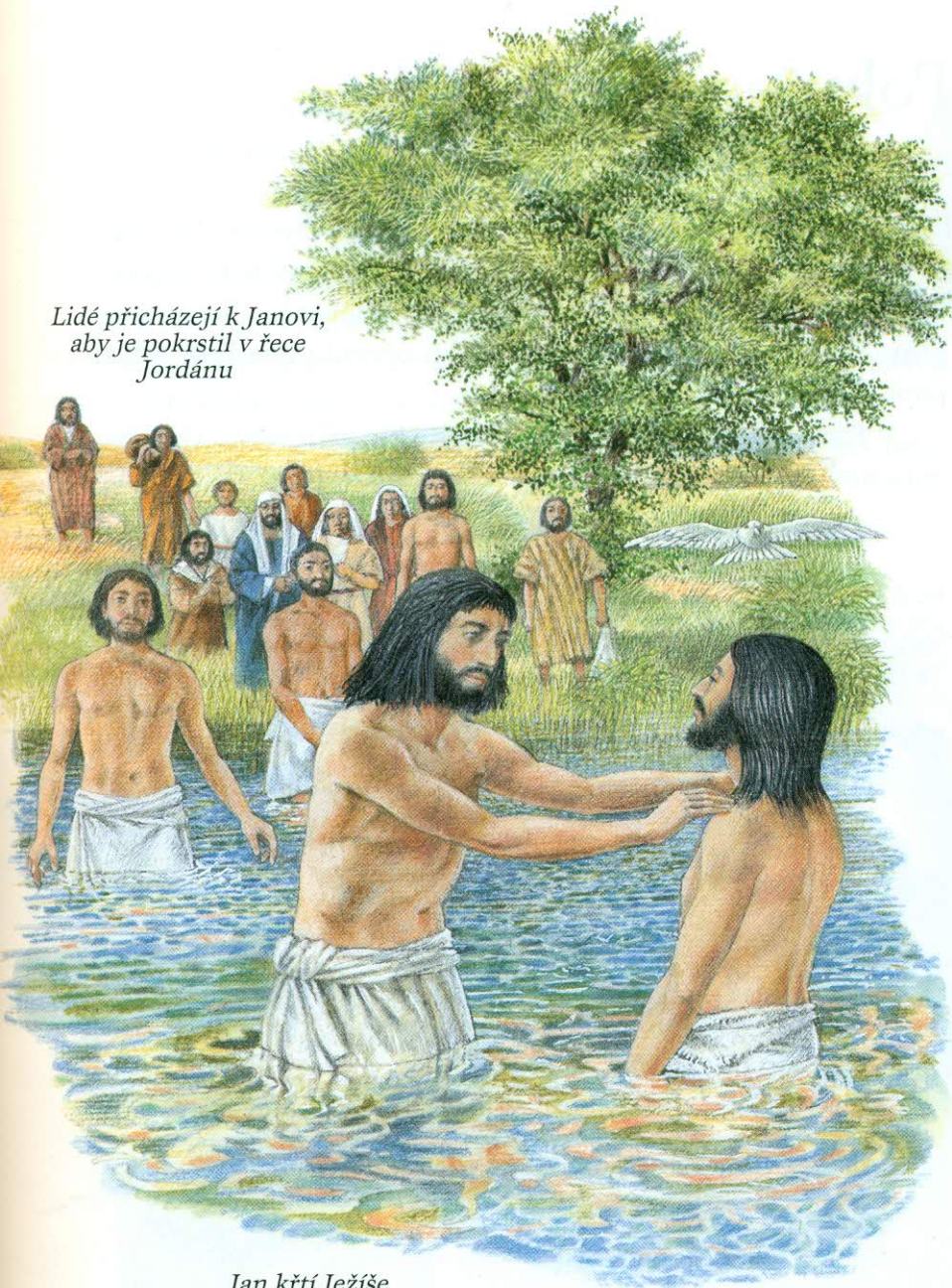
Tázali se ho: „Jsi Mesiáš?“

„Nejsem, ale připravuji mu cestu. Jsem hlas volajícího na poušti.“

Ježíš přišel z Galileje, aby kazateli naslouchal a dal se pokřtít v

JAN KŘTÍ JEŽÍŠE

*Lidé přicházejí k Janovi,
aby je pokřtil v řece
Jordánu*

Jan křtí Ježíše

Jordánu. Jan mu ale řekl: „Nepatří se, abych to dělal. Ty bys měl pokřtít mě.”

„Učiňme to, co od nás žádá Bůh,” odvětil Ježíš, a tak sešli z břehu do řeky. Jakmile Jan pokřtil Ježíše, otevřelo se nebe, zjevil se Duch svatý v podobě holubice a bylo slyšet Boží hlas: „Toto je můj milovaný syn, jehož jsem si vyvolil.”

KŘEST

Pro židovský národ bylo důležité rituální očistování. Když Jan křtil lidi, sledoval židovský obyčej, ale dával mu nový význam. Důvod Janových křtů byl zbavit lidi zlých činů v očekávání Ježíšova příchodu. Dnes podstupují po celém světě křesťané křest na znamení vstupu do křesťanské církve.

HOLUBICE

Při Ježíšově křtu přijal Duch svatý podobu holubice. Tento pták zůstal symbolem Svatého ducha. Znamená též mír, lásku, vlídnost, odpuštění.

Pokoušení na poušti

ĎÁBEL

Ďábel je často zobrazován jako okřídlená bytost (stvoření s rohy), jako na této nástropní malbě. V Bibli ďábel nebo též satan bojuje proti Bohu všemi možnými způsoby.

*Ježíš je osamocen,
jen ve společnosti
divokých zvířat
a ptáků pouště*

Ďábel pokouší Ježíše, aby změnil kameny v chléb

POKUŠENÍ NA POUŠTI

Satan se pokusil podruhé. Přenesl Ježíše do Jeruzaléma a vyvedl ho na nejvyšší místo chrámové střechy. „Vrhni se odtud dolů,” řekl. „Syn Boží, jak je řečeno, je obklopen anděly a nemůže dojít úhony.”

„Je psáno: Nebudeš pokoušet Boha,” pravil Ježíš.

Ďábel pak vynesl Ježíše na vrcholek vysoké hory a ukázal mu odtud všechna království světa. „Učiním tě pánem těchto zemí, poklekej-li a budeš se mi klanět,” řekl pokušitel.

„Jdi z cesty, satane!” vykřikl Ježíš. „Jediného Boha máš uctívat a jemu se klanět!”

Na ta slova ďábel zmizel, věda, že je poražen. Z nebes pak přilétli andělé, aby o Ježíše pečovali.

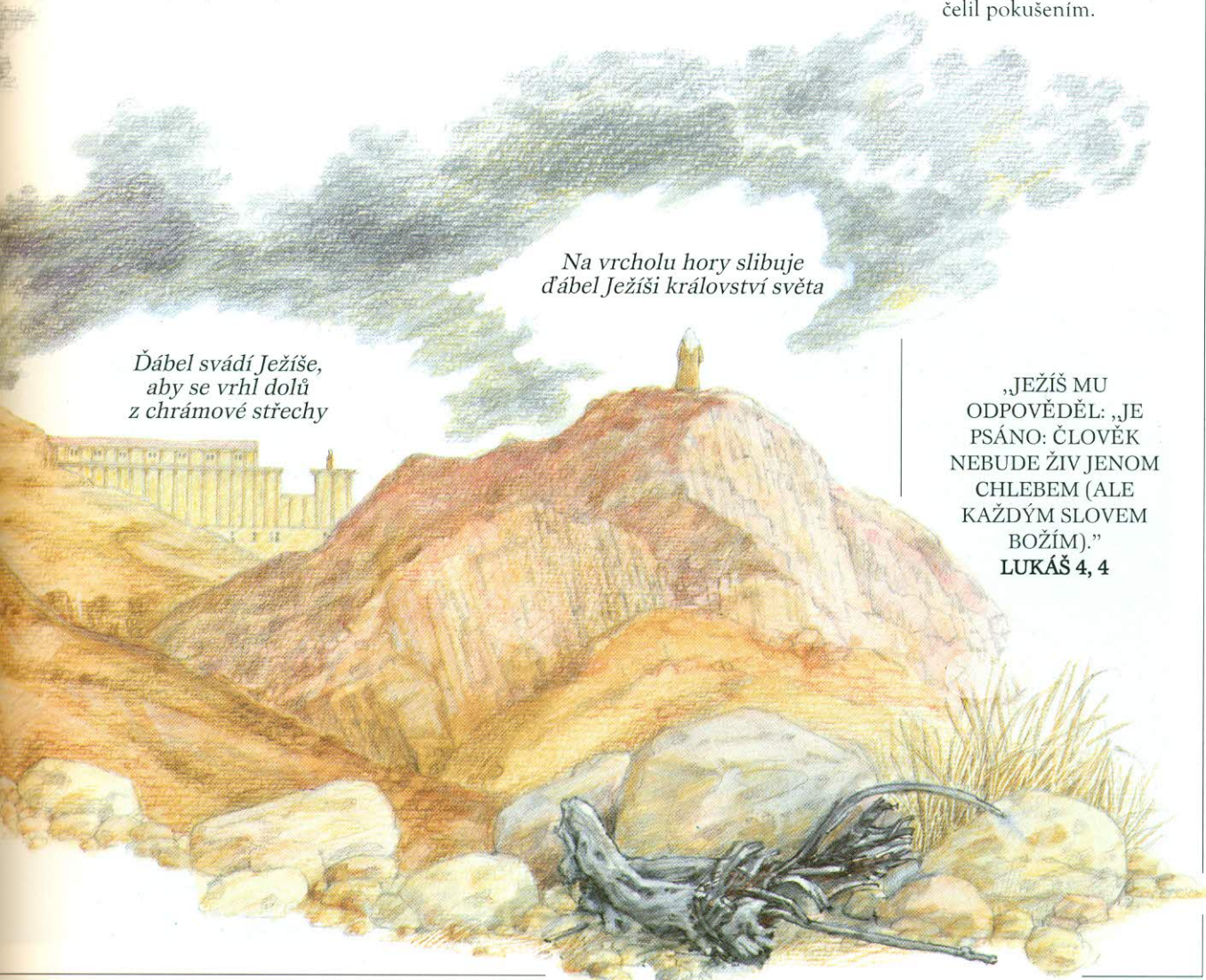
JUDSKÁ POUŠŤ

Poušť v Judeji je pustá a divoká oblast západně od údolí Jordánu. Ježíš osamělý v poušti prokázal velkou vnitřní sílu, když čelil pokušením.

*Na vrcholu hory slibuje
ďábel Ježíši království světa*

*Ďábel svádí Ježíše,
aby se vrhl dolů
z chrámové střechy*

**„JEŽÍŠ MU
ODPOVĚDĚL: „JE
PSÁNO: ČLOVĚK
NEBUDE ŽIV JENOM
CHLEBEM (ALE
KAŽDÝM SLOVEM
BOŽÍM).”
LUKÁŠ 4, 4**

Ježíš Galilejský

JEŽÍŠ VYRŮSTAL V MĚSTĚ Nazaretu, v severní oblasti Palestiny zvané Galilea. Lidé tam byli pověstní svou nezávislostí a cílevědomostí. Galilejci hovořili s osobitým přízvukem a v Jeruzalémě je podle řeči každý poznal.

Ježíš se narodil v Judsku, v městečku Betlémě, asi 160 km na jih od Nazaretu. Většina událostí v jeho dospělosti – uzdravení nemocného, zázraky, kázání na hoře – se ovšem odehrála v Galileji.

Nikdo nezná přesné datum Ježíšova narození, bylo to ale pravděpodobně v r. 5 či 4 př. Kristem, jak to dnes nazýváme, za vlády římského císaře Augusta.

Ježíše vychovávala jeho matka Maria a její manžel Josef,

Mapa Galileje vpravo nahoře ukazuje území, kde Ježíš vyrůstal a hlavní místa spojená s jeho činností.

tesař. V jejich dílně v Nazaretu se pravděpodobně zhotovovaly a opravovaly výrobky ze dřeva, jako dveře, vozíky, žebříky a náčiní, dokonce i mísy. Pravděpodobně putovali po Galileji a vykonávali stavební práce.

Jaký byl Ježíš?

Během staletí představovali umělci Ježíše ve svých malbách, mozaikách, řezbářských a sochařských pracích i barevných skleněných oknech. Jeho vzhled závisel na představě, jakou chtěl umělec ztvárnit. Někdy byla zvýrazněna kupříkladu Ježíšova síla, jindy jeho laskavost. Ve skutečnosti měl pravděpodobně tmavé vlasy i oči. Protože pracoval jako tesař, byl zřejmě širokých ramen a silných paží.

Ježíš byl Žid. On i jeho rodina chodili do synagógy v Nazaretu, kde byly o každém šabatu (od pátečního soumraku do soumraku v sobotu) bohoslužby a kde se předčítalo z Tóry, prvních pěti knih Bible. Ježíš se dovídal i o

JEŽÍŠ GALILEJSKÝ

dalších částech židovské Bible, jimž křesťané říkají Starý zákon, a také o dalších důležitých židovských spisech. Ve svých dvanácti letech zapůsobil na učitele v jeruzalémském chrámu svými vědomostmi a moudrostí.

Když mu bylo třicet let, začal Ježíš přitahovat velké zástupy lidí, které k němu přicházely, aby naslouchaly jeho učení o Bohu a viděly uzdravování nemocných. Ježíš se setkával s lidmi všech vrstev a dokázal být vážný i veselý, strohý i laskavý.

Syn Boží

Ježíš měl nepřátele, protože tvrdil, že je Synem Božím. Mnoho lidí věřilo, že je Mesiášem, zvláštní osobou, již Bůh přislíbil seslat na svět a o níž starozákonní proroci předpověděli, že povede Izrael k velikosti. Ježíšova smrt je důležitá pro křesťany, protože věří, že Ježíš ve své smrti ukázal lásku Boží pro všechny lidi. To je důvod, proč se stal kříž hlavním symbolem křesťanství. Křesťané věří, že Ježíš vstal z mrtvých a jeho duch žije dál, zejména v jeho následovnících.

Přátelé a následovníci

Prvními následovníky nebo učedníky Ježíšovými byli rybáři z Galileje. Na tři roky oněch

JEZERO GALILEJSKÉ

Mnoho událostí Ježíšova života se přihodila na březích Galilejského jezera a v okolních městech. Toto sladkovodní jezero mezi vysokými kopci je v Bibli nazýváno několika jmény, např. jezero Genezaretské, Tiberiadské nebo též moře Galilejské. V Ježíšových časech bylo Galilejské jezero bohaté na ryby. Na jeho březích nalezl Ježíš své první učedníky – rybáře Petra, Ondřeje, Jakuba a Jana.

dvanáct mužů, později známých jako apoštolové, opustilo domovy i práci a putovali s Ježíšem, aby vyučovali o Bohu. Byli to Ježíšovi blízcí společníci.

Tři z Ježíšových nejbližších přátel žili blízko Jeruzaléma v Betanii. Byla to Marta, její sestra Marie a jejich bratr Lazar. Když pobýval Ježíš v Jeruzalémě, často zůstával v jejich

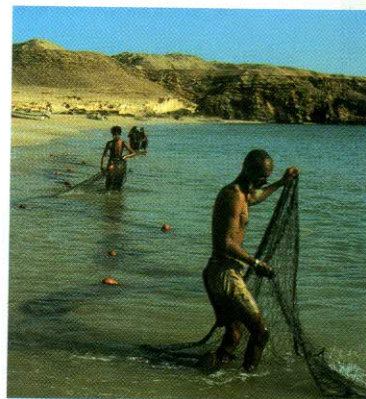

Mezi Ježíšovými blízkými přáteli bylo několik žen

domě. Další přítelkyní byla Marie z Magdaly na západním břehu Galilejského jezera. Vedla dříve život, který lidé zavrhovali, Ježíš jí však pomohl začít znovu. Byla mu oddaná a když byl ukřižován, zůstala u jeho kříže spolu s Marií, Ježíšovou matkou a Marií, matkou učedníka Jakuba. Ježíšovi následovníci pocházeli ze všech společenských vrstev: od celníků, jako byl Matouš, až po bohaté a vlivné lidi, jako byl Josef z Arimatie, člen sanhedrinu – židovské rady. Právě Josef věnoval hrob, do něhož byl Ježíš pohřben. Ježíš od sebe neodháněl nikoho. Dokonce měl soucit i s římskými vojáky, které mnozí lidé nenáviděli jako okupanty země.

Ježíš pomáhal lidem z mnoha různých vrstev

První učedníci Ježíšem povolání byli rybáři

Každodenní život v Ježíšových dobách

MNOHÉ Z UDÁLOSTÍ Ježíšova života a mnoho z příběhů či podobenství, která vyprávěl, se odehrálo v prostých domovech, v nichž žili obyčejní lidé, anebo okolo nich.

Ježíš užíval podobenství, aby poučoval lidi o Bohu způsobem, kterému by rozuměli a učení si zapamatovali. Jeho příběhy často zrcadlily okolnosti běžného života, jako například obdělávání půdy, rybaření, práce na vinici, pastevectví a péči o stáda, i jiné věci, které byly lidem známé a blízké.

PROSTÉ DOMY

V Palestině v časech Ježíšových byly rozdílné typy domů. Mnoho lidí žilo v drobných stavbách o jedné místnosti, jak vidíme nahoře, na obrázku z Judeje.

Kde a jak lidé žili

Galilejští venkované pracovali často ve svých domovech či na polích a vinicích poblíž. Mnozí rybařili na jezeru Galilejském. I když domy zámožnějších lidí měly možná více místností, prosté domky z hliněných cihel měly jen jednu přízemní místnost se zvýšenou částí, kde se vařilo, jedlo a spalo. Chladné, tmavé místnosti osvětlovala nevelká okna a olejové lampy. Ti, kdo si mohli dovolit držet zvířata, je mívali na dvoře, ale též velmi často ve snížené části domu. Venku vedly schody či žebřík na

plochou střechu, kde někdy trávil čas a přespávala celá rodina a kde se také sušily plodiny jako hrozny nebo len. Střecha bývala zhotovena z větví pokrytých směsí jílu a slámy. Dala se odstranit, jako v příběhu o mužích, kteří rozbili střechu, aby spustili svého přítele k Ježíši.

O svátku stánku (Sukot) stavěly rodiny přístřešky na střeše, jako díky-vzdání Bohu za jeho ochranu a zajištění potřeb. Tento svátek byl v době sklizně a přístřešek byl ozdoben listím a ovocem jako připomínka Božího zaopatření lidu.

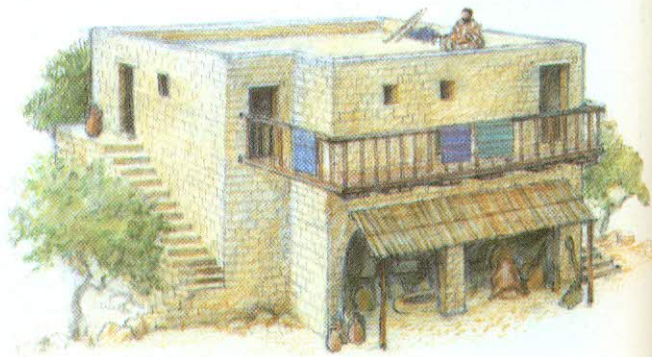
V Ježíšově příběhu o ztraceném penízi měla žena asi potíže s nalezením mince ve slámě roztroušené zvířaty po domě.

Ženy a jejich práce

Povinností ženy bylo starat se o dům. Chystala a vařila jídlo a pekla denně chléb. Také předla a tkala látky a o žních pracovala na poli. Ženy denně docházely ke studni pro pitnou vodu, kterou nosily domů ve velkých džbánech.

Rolníkův rok

Ježíš se často ve svých podobenstvích zmiňoval

Větší, patrové domy měly venkovní schodiště vedoucí na plochou střechu, kde lidé někdy přespávali.

KAŽDODENNÍ ŽIVOT V JEŽÍŠOVÝCH DOBÁCH

o rolnické práci. Příklad například slovo Boží k zrnům, které rozséváč rozhazuje po poli; sebe přirovnal k vinné révě, která je tak blízká svým větvím jako on svým následovatelům; řekl také lidem, že tak,

ORBA

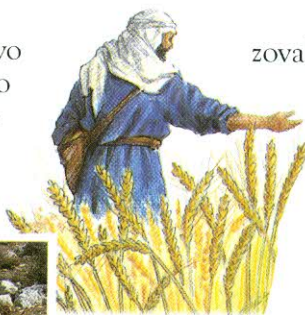
Ježíš obvykle kázal pod širým nebem, a tak mohl pozorovat rolníky při práci na polích, když vyprávěl příběhy.

jako rolník oddělí pšenici od plevele a zrna od plev, oddělí Bůh špatné od dobrých, kteří s ním budou sdílet království nebeské.

Rolníkův rok začínal v říjnu, kdy se orala pole pro dvě hlavní obiloviny – ječmen a pšenici. Rolníci používali dřevěných pluhů tažených někdy voly. Potom se ručně zaseto po celém zoraném poli. V novém roce se sklízelo len, potom pšenice a ječmen v dubnu či květnu. Obilí se žalo srpem a vázalo do snopů. Klasy se pak vylátily holí, aby z nich vypadla zrna, která se nakonec vyha-

DĚLNÍCI NA VINICI

Vinná réva se ošetřovala od června do srpna. Potom, v srpnu a září, se sklízelo ovoce – fíky, granátová jablčka, vinné hrozny.

Podobenství o rozséváči

Práce pastýře

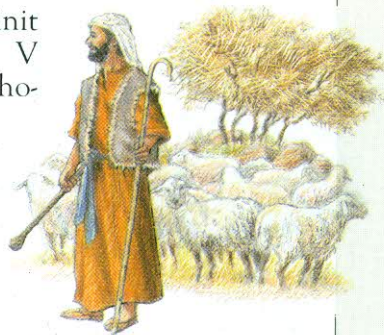
Pastýři se často starali o ovce a kozy. Jejich prací bylo vodit stáda na čerstvé pastviny a k vodě a chránit je před divokou zvěří. V jednom podobenství hovoří Ježíš o pastýři, který hledá ztracenou ovečku. Příběh ukazuje, že Bůh pečuje o lidi jako pastýř o ovce.

zovala dřevěnými vidlemi do vzduchu, což se nazývá provívání (odstraňování plev).

Mnoho židovských svátků vyznačovalo důležitá období roku pro ty, kdo pracovali na polích. Svátek Pesach se slavil během sklizně ječmene a lnu v březnu nebo dubnu. O padesát dnů později, ke konci obilné sklizně, se slavil svátek Letnic, jako dík Bohu za dary sklizně.

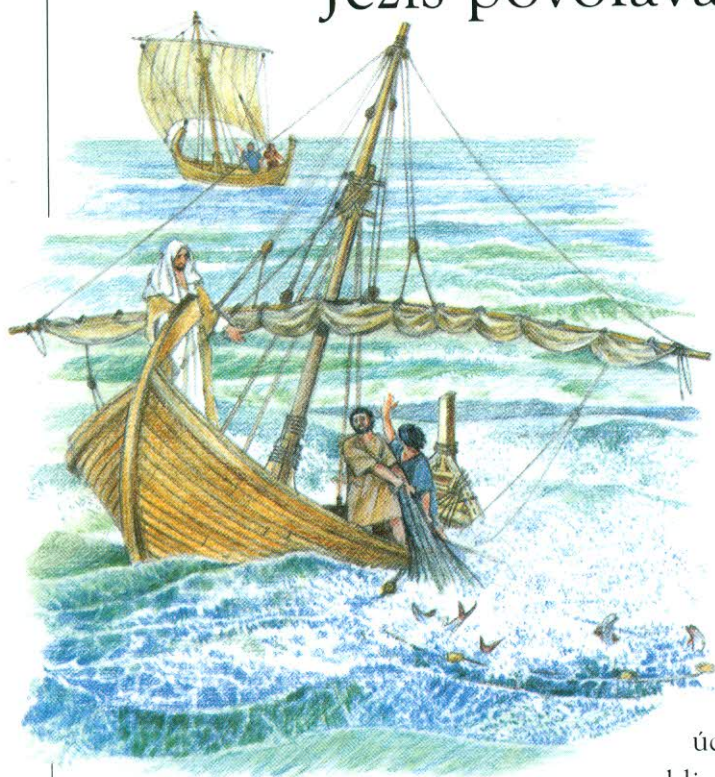

Vidle na provívání obilí

Podobenství o ztracené ovečce

Ježíš povolává své učedníky

*Ježíš říká Petrovi a Ondřejovi,
aby hodili sítě do vody.
Sítě se naplnily rybami.*

RYBOLOV
Rybolov byl v okolí jezera Galilejského důležitým způsobem obživy. Někdy se používaly vlasce a háčky, jak to vidíme nahoře, ale obvyklejší byly sítě. Nejméně čtyři z Ježíšových učedníků byli rybáři.

JEŽÍŠ ŽIL V KAFARNAUM, ve městě při Galilejském moři, kde v synagógách vykládal své učení. Jednoho dne, když kráčet po břehu, spatřil dvě rybářské lodi vytažené na souš a poblíž jejich majitele, jak čistí a spravuje sítě. Ježíš vstoupil do jedné z lodí a začal mluvit k lidem, kteří se brzy začali scházet. Po chvíli pravil majiteli lodí, Šimonu Petrovi: „Zajedme trochu dál na vodu.“

Když byli kousek od břehu, Ježíš pravil Šimonovi a jeho bratru Ondřejovi, aby spustili sítě do vody. „Ale zde nejsou ryby,“ namítli oni. „Celou noc jsme se namáhali a nechytli jsme nic.“

Přesto však udělali, co Ježíš řekl a k jejich údivu se sítě naplnily takovým množstvím ryb, že je nemohli vytáhnout. Dali znamení svým společníkům v druhé lodi, aby jim pomohli, a teprve spolu, těžce a s námahou vytáhli sítě, které se málem trhaly pod tíhou úlovku.

Když oba bratři spatřili ten div, oni i jejich přátelé Jakub a Jan, synové Zebedeovi, zděšení padli na kolena. Ježíš jim však řekl: „Nebojte se. Pojdte a následujte mne a učiním z vás rybáře lidí.“ Vytáhli tedy lodě na souš, nechali své sítě i všechno rybářské náčiní a šli za Ježíšem.

Ježíš putoval se svými učedníky Galilejí, kázal v synagógách, hlásal slovo Boží a uzdravoval nemocné. Přicházeli k němu muži i ženy se všemi nemocemi a neduhy – ať byli ochrnutí, trýzněni bolestmi či sužováni zlými sny – přicházeli, aby byli uzdraveni. Lidé zdáli i blízkého okolí, nejen Galileje samotné, ale i z Jeruzaléma, Judska a Zajordání přicházeli, aby uslyšeli Ježíše mluvit.

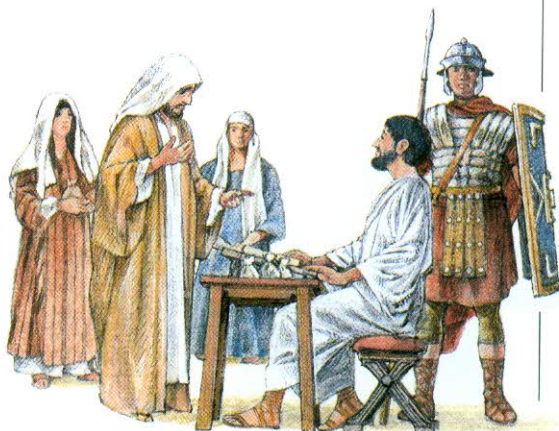
Jednoho dne šel Ježíš kolem muže jménem Matouš. Byl to celník a pracoval pro Římany a Židé ho proto nenáviděli. I jemu Ježíš řekl: „Pojď a následuj mne.“ A Matouš beze slova vstal a šel s ním.

Když se Ježíš vrátil do svého domu a usedl k jídlu i se svými společníky, přišlo za ním množství lidí, z nichž někteří byli známými

JEŽÍŠ POVOLÁVÁ SVÉ UČEDNÍKY

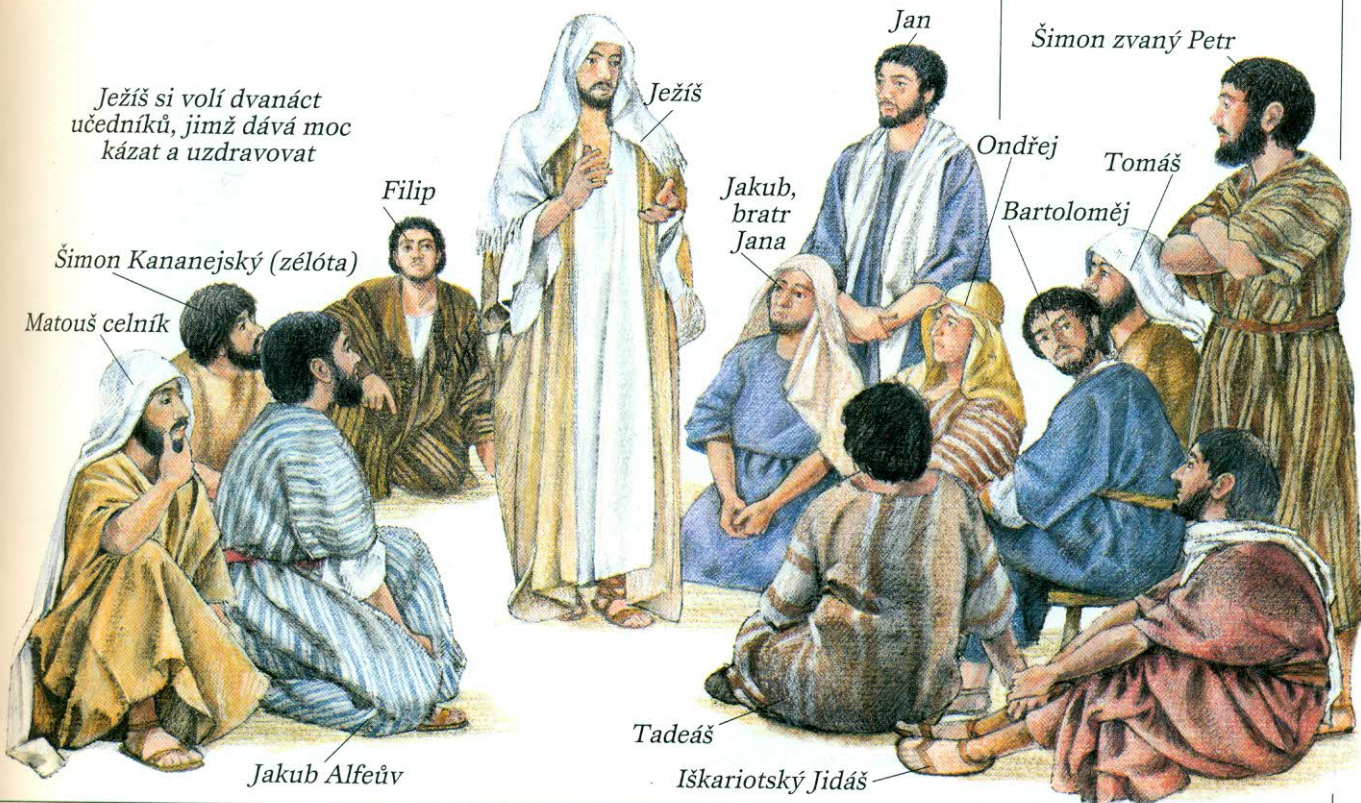
hříšníky. Farizeové se pohoršili nad tím, že tak dobrý muž snese kolem sebe tak špatnou společnost a otázali se několika z jeho přátel: „Proč se váš Mistr stýká s takovými ničemníky?“ Ježíš však uslyšel jejich slova a odvětil: „Lékaře nepotřebuje zdravý, ale nemocný; nemusím žádat spravedlivé, aby se napravili, nýbrž hříšníky, neboť jsou to oni, kdo mě potřebují.“

Ježíš vystoupil na vrchol vysoké hory a zůstal tam na modlitbách po celou noc. Druhého dne svolal své následovníky a zvolil dvanáct z nich za své učedníky. Oněch dvanáct bylo: Šimon zvaný Petr a jeho bratr Ondřej, Jakub a Jan, synové Zebedeovi, Filip, Bartoloměj, Tomáš, Matouš celník, Jakub, Tadeáš, Šimon Kananejský a Iškariotský Jidáš.

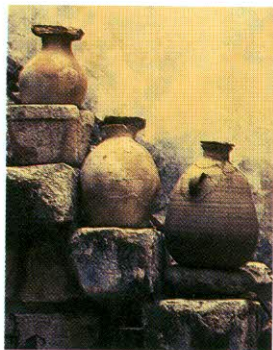
*Ježíš vyzývá celníka
Matouše, aby ho
následoval*

**„ŘEKL JIM: POJĎTE
ZA MNOU A UČINĚM
Z VÁS RYBÁŘE LIDÍ.“
MATOUŠ 4, 19**

*Ježíš si volí dvanáct
učedníků, jimž dává moc
kázat a uzdravovat*

Svatba v Káně Galilejské

NÁDOBY NA VODU
Kamenné džbány, jaké vidíme nahoře, se používaly pro přinášení zásob vody. Větší džbán mohl pojmut až 115 litrů.

Maria a učedníci doprovázejí Ježíše na svatbu

V

KÁNĚ GALILEJSKÉ byla svatba. Ježíš i jeho matka Maria na ni byli pozváni a dvanáct učedníků také. Hosté se posadili, aby hodovali. Když došlo víno, Maria zašeptala svému synovi: „Už není víno.“ Potom řekla poblíž stojícímu služebníkovi, aby udělal, co mu Ježíš nakáže.

U zdi stálo několik objemných kamenných nádob, používaných při rituálu židovského očišťování, a každá byla tak velká, že ji nosili dva muži. Ježíš kývnutím přivolal služebníka. „Naplň ty nádoby vodou,“ řekl mu. Když byly plné až po okraj, Ježíš pravil: „Doneste teď trochu čestnému hostu, aby ochutnal.“

SVATBA V KÁNĚ GALILEJSKÉ

Nejváženější z hostů, sedící poblíž ženicha, nevěděl, odkud víno je, ale hned při prvním doušku poznal, že je výjimečně dobré. Povstal a připil ženichovi. „Jsi štědrý muž,” řekl mu. „Většinou se podává dobré víno hned na začátku hostiny a teprve když se hosté napili, víno horší. Ty jsi však uchoval to nejlepší až do této chvíle!” A zaklonil hlavu a s požitkem polkl dlouhý doušek.

Zázrak na svatbě v Káně byl první, který Ježíš učinil. Byla tak zjevena jeho moc a to posílilo víru jeho učedníků.

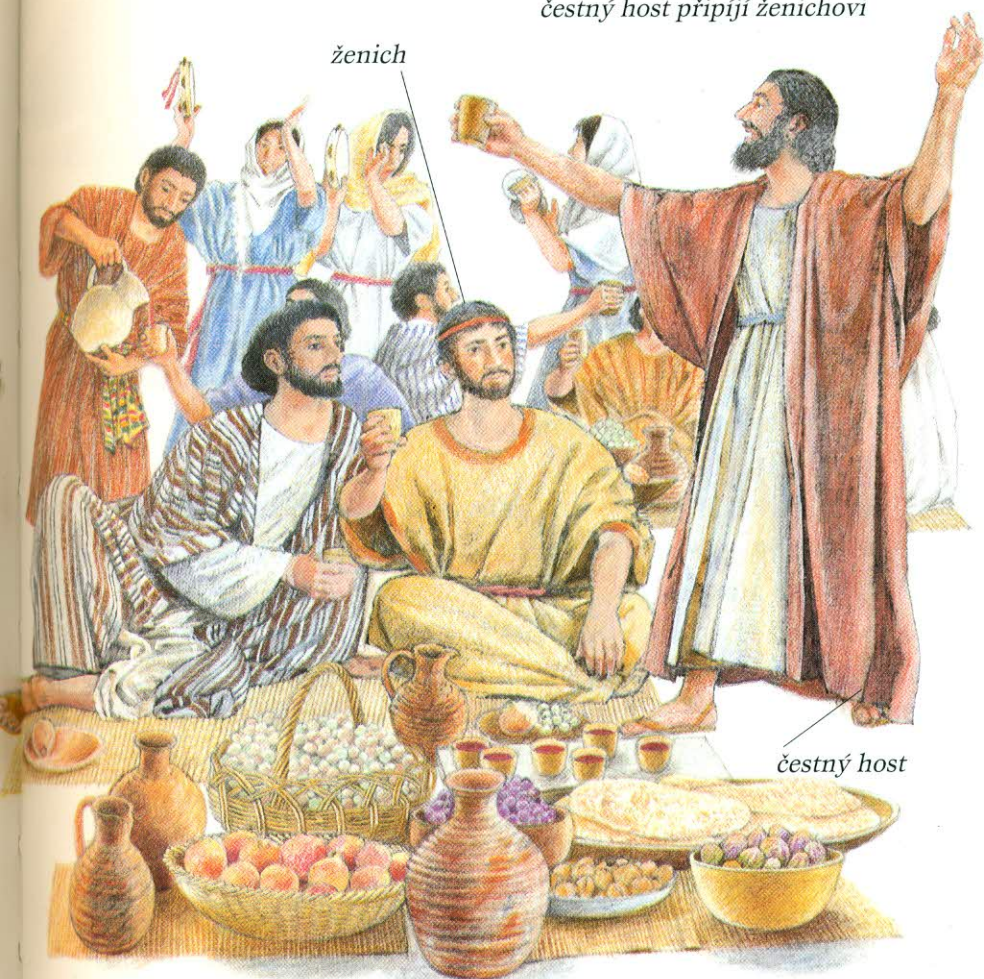

KÁNA

Tradičně se považuje za město Kánu Kefar Kana (na obrázku). Město leží v údolí severně od Nazaretu v Galileji. Obklopují ho olivovníky a granátovníky. Byly zde postaveny dva kostely, aby upomínaly na Ježíšův zázrak.

čestný host připíjí ženichovi

ženich

čestný host

harfa

píšťala

tamburína

HUDBA

Na židovských svatebních hostinách často hráli hudebníci. Na harfu se obvykle hrálo plektrem (trsátkem) či prsty. Hudebníci hrávali na píšťaly a tamburíny a ženy tančily a zpívaly.

Kázání na hoře

Ježíš káže na svahu hory

*Shromáždil se dav a všichni
naslouchají Ježíšovým slovům*

„BLAZE CHUDÝM
V DUCHU,
NEBOŽ JEJICH
JE KRÁLOVSTVÍ
NEBESKÉ. BLAZE TĚM,
KDO PLÁČOU,
NEBOŽ ONI BUDOU
POTĚŠENI. BLAZE
TICHÝM, NEBOŽ
ONI DOSTANOU
ZEMI ZA DĚDICTVÍ.”
MATOUŠ 5, 3-5

ZÁSTUPY, KTERÉ PŘICHÁZELY naslouchat Ježíši, byly početné. Aby ho každý mohl vidět a slyšet, Ježíš vystoupil výše na svah hory. Takto k nim pak promlouval:

„Blaze je mírumilovným, protože oni dostanou zemi za dědictví. Blaze milosrdným, neboť jim bude prokázáno milosrdenství. Blaze těm, kdo jsou čistého srdce, neboť oni uvidí Boha. Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni dětmi Božími. Blaze pokorným, spravedlivým, těm, kdo činí dobře i těm, kdo trpí pronásledováním, neboť oni všichni budou odměněni v království Božím.

Neskrývejte dobré, nýbrž nechte je svítit jako svíci prosvěčující dům. Když je rozžehnuta lampa, nikdo ji nedává pod nádobu, ale umístí ji tam, kde může rozjasnit celou místnost.

KÁZÁNÍ NA HOŘE

Nejsem zde proto, abych zrušil Zákon či protirečil slovům proroků. Přišel jsem, abych je potvrdil, protože základem všeho je být poslušen Zákona.

Slyšeli jste, že bylo řečeno: Nezabiješ. Kdokoli však o zabití jen přemítá, je také vinen. Musíte být připraveni odpouštět každému, kdo vás pohněvá.

Bylo též řečeno: Oko za oko a zub za zub. Udeří-li vás však někdo do pravé tváře, je lepší nastavit mu k ráně i levou.

Je snadné milovat své přátele, stejně důležité je však milovat své nepřátele a být laskaví k těm, kdo jsou proti vám.

Nechvástejte se nikdy svými dobrými skutky, nýbrž čiňte je vskrytu. Nemůžete sloužit jak Bohu, tak penězům.

Modlíte-li se, nečiňte to na veřejnosti, kde vás všichni vidí, nýbrž o samotě ve svém pokoji. Mluvte k Bohu přímo a říkejte, co máte na srdci. Modlete se těmito slovy: Otče náš, jenž jsi v nebesích, buď posvěceno tvé jméno. Přijď tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi. Náš denní chléb dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my jsme odpustili těm, kdo se provinili proti nám. A nevydej nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Nestarejte se, do čeho se odějete či co budete jíst a pít. Ptáci ve vzduchu nezasévají ani nesklízejí do stodol, a přece je nebeský Otec živí. Polní lilie nepředou ani netkají, a ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn jako jedna z nich.

Neodsuzujte; jak soudíte druhé, tak budete souzeni vy. Nežli se pohoršíte nad třískou v oku druhého, vyjměte dřív trám ze svého vlastního oka.

Proste a bude vám dáno; hledejte a naleznete.

Vyhýbejte se lživým prorokům; chraňte se vlka v ovčím rouchu.

Každý, kdo slyší má slova a jedná podle nich, je jako moudrý člověk, který staví dům na skále. Přijde-li déšť a zvedne-li se vítr či přížene se povodeň, dům stojí pevně a bezpečně. Ale ten, kdo slyší má slova a nejedná podle nich, je jako pošetilec, který staví dům na písku. Když se zdvihne bouře a stoupne voda, dům padne, protože jeho základy byly zbudovány na vratkém písku.”

**HORA
BLAHOSLAVENSTVÍ**
Hora Blahoslavenství je podle tradice místem, kde Ježíš pronesl své „kázání na hoře“. Nevysoký vrch, na němž dnes stojí kostel (na obrázku), je blízko Kafarnaum a shlíží na jezero Galilejské. Slovo „Blahoslavenství“ upomíná na Ježíšovy výroky začínající „Blaze...“. Blahoslavenství popisují vlastnosti dokonalého Ježíšova následovníka.

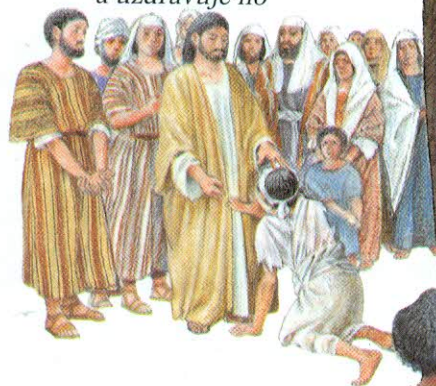
POLNÍ LILIE
Když Ježíš hovořil o polních lilích, možná měl na mysli sasanky (na obrázku). Brzy na jaře rostou tyto krásné květiny na mnoha kopcích i polích v částech Středního Východu dodnes.

Uzdravení nemocných

MALOMOCNÝ
V Bibli se slovo „malomocenství“ používá k označení rozličných kožních nemocí. Malomocní žili odděleně od společnosti, aby se zabránilo šíření nákazy. Museli se oblékat do roztržených šatů a volat „nečistý, nečistý“, aby se k nim nikdo nepřibližoval. Ježíš se však neobával malomocného se dotknout, když ten k němu přišel, aby byl uzdraven.

Ježíš se dotýká malomocného a uzdravuje ho

„JEŽÍŠ SE SLITOVAL,
VZTÁHL RUKU,
DOTKL SE HO
A ŘEKL: „CHCI, BUĎ
ČIST.“

MAREK 1, 41

ZPRÁVA O JEŽÍŠOVĚ UČENÍ se šířila po celé zemi a kamkoli přišel, následovaly ho četné zástupy. Jednoho dne tak k němu přišel v Kafarnaum malomocný, padl před ním na kolena a pravil: „Pane, chceš-li, můžeš mne očistit.“ Pohnut soucitem vztáhl Ježíš ruku, dotkl se ho a řekl: „Chci, buď čist.“ A v tom okamžiku muž spatřil, že jeho nohy i paže jsou zdravé a kůže bez poskvrny. „Jdi svou cestou,“ řekl mu Ježíš. „Ukaž se knězi, on obětuje za tvé očistění a prohlásí tě za zdravého. Nikomu ale neříkej, co se stalo.“

Malomocný však samou radostí vykládal o zázračném uzdravení každému, koho potkal. Brzy Ježíš nemohl vyjít na ulici, aniž by nebyl obklopen množstvím nadšených obdivovatelů.

Čtyři přátelé spouštějí nemocného střechou do domu, aby ho Ježíš uzdravil

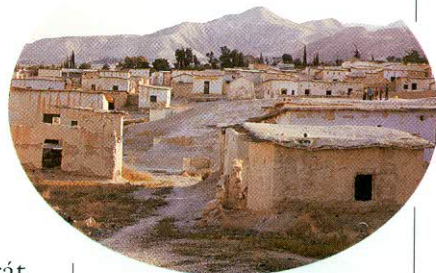

UZDRAVENÍ NEMOCNÝCH

O něco později kázal v domě tak přeplněném lidmi, že se tam téměř nedalo dýchat. K domu přišli čtyři muži s nosítky, na nichž ležel ochrnutý. Viděli, že dveřmi se k Ježíši nedostanou, a tak vystoupili na střechu. Udělali v ní otvor a nemocného spustili dolů. Ježíš na něj pohlédl a řekl: „Synu, tvé hříchy jsou ti odpuštěny.”

Farizeové a zákoníci však ta slova zaslechli. Začali mezi sebou Ježíše obviňovat, že se rouhá Bohu. Mysleli, že tento člověk nemá právo brát na sebe takovou moc; jedině Bůh může odpouštět hříchy.

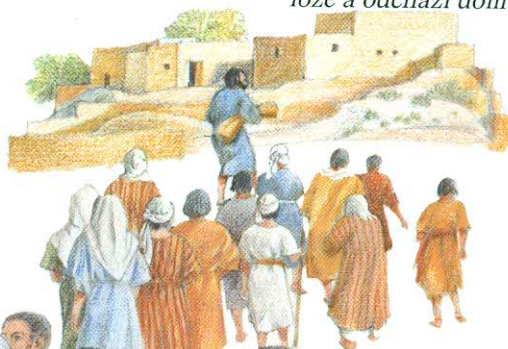
Ježíš uhodl jejich myšlenky a řekl: „Proč o mně špatně smýšlíte? Nevěříte, že mám právo odpustit hříchy? Co je snazší, odpustit hříchy toho muže nebo učinit, aby chodil? Abyste však věděli, že mám moc odpouštět hříchy...” Odmlčel se, obrátil se k ochrnutému a pravil mu: „Vstaň, vezmi své lože a jdi domů.” Muž ihned beze slova vstal a odešel domů. Lidé, kteří zázrak spatřili, začali vzrušeně hovořit a rozcházeli se chválice Boha. „Nikdy jsme neviděli nic takového,” říkali všichni.

DOMY SE STŘECHAMI Z RÁKOSU

V Ježíšových dobách měly galilejské domky většinou ploché střechy, podobně jako vidíme na obrázku. Střechy byly vyrobeny z vrstev rákosu a bláta, položených na dřevěných trámech. Povrch se urovnal válcem.

Uzdravený muž vzal své lože a odchází domů

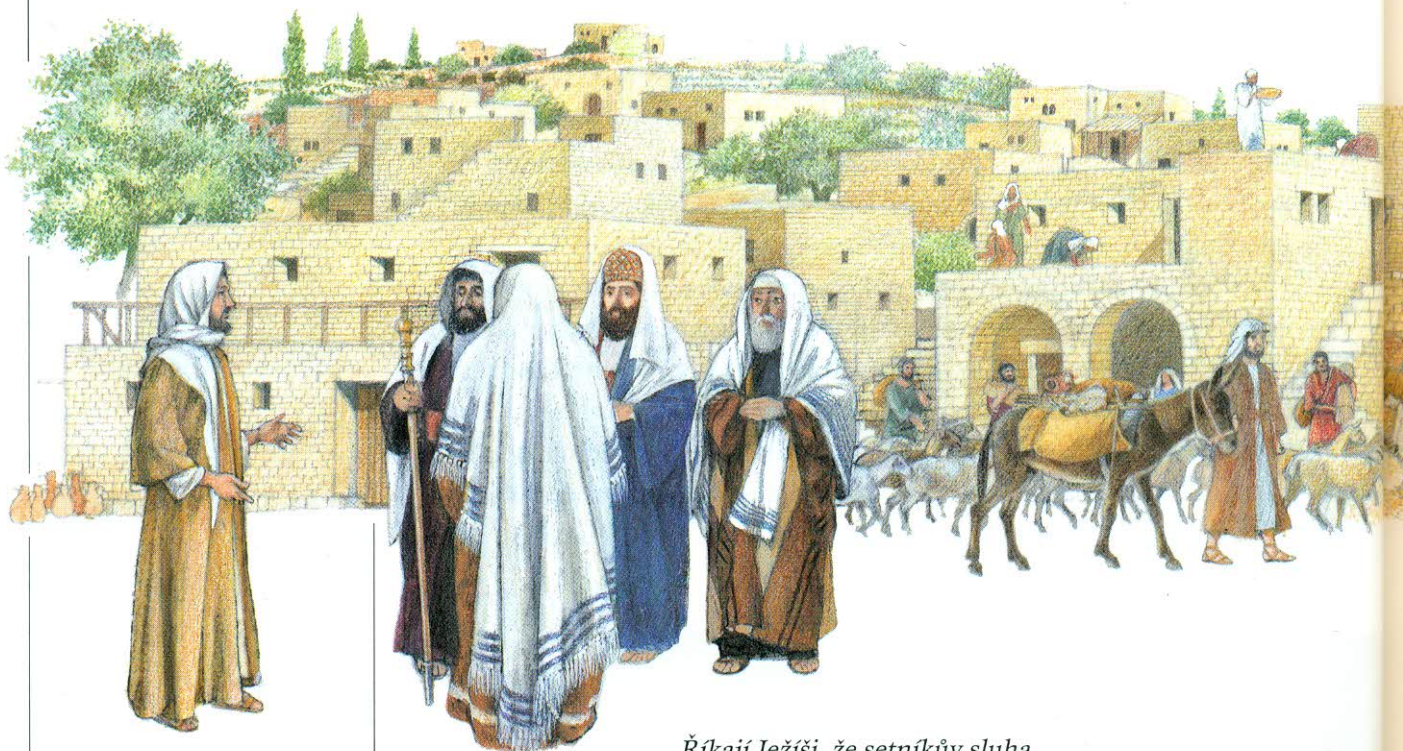

Lidé odcházejí a chválí Boha

Farizeové a zákoníci obviňují Ježíše z rouhání se Bohu

Setníkův sluha

Ježíš přichází do Kafarnaum a je vyhledán židovskými staršími a učiteli

Říkají Ježíši, že setníkův sluha je nemocen

„SETNÍK VŠAK ODPOVĚDĚL: PANE, NEJSEM HODEN, ABYS VSTOUPIL POD MOU STŘECHU; ALE ŘEKNI JEN SLOVO, A MŮJ SLUHA BUDE UZDRAVEN.“
MATOUŠ 8, 8

JEŽÍŠ KÁZAL PO CELÉ zemi mnoho dní, dokud se znovu nevrátil do města Kafarnaum. Tam ho vyhledalo několik židovských starších a pověděli mu o muži, který leží na smrt nemocen. Byl to oblíbený služebník jednoho římského vojáka, setníka. Starší řekli Ježíši, že ho setník snažně prosí, aby k němu přišel. „Onen setník si to zaslouží,” pravili. „Vystavěl nám synagógu a mnohokrát pomáhal našemu lidu.”

Když se Ježíš přiblížil k domu, setník sám mu vyšel vstříc. „Pane, velice ti děkuji za laskavost, ale neobtěžuj se jít dále. Nejsem hoděn toho, abys vešel do mého domu. Já podléhám rozkazům a sám je i udílím a vím, že stačí jen tvé slovo a můj sluha bude uzdraven.”

Ježíš byl udiven vojákovou řečí a obrátil se k lidem, kteří ho doprovázeli: „Pohlédněte na toho muže a poslyšte, co vám pravím. V celém Izra-

SETNÍKŮV SLUHA

*Ježíš oznamuje
setníkovi, že jeho
služebník je
uzdraven*

služebník

*Starší užasli, když
nacházejí služebníka
zdravého*

ŘÍMSKÁ UNIFORMA

Setník zodpovídal za oddíl římských vojáků. Setníci nosili sandály s cvočky na podrážkách, což bylo vhodné při pochodu. Mívali krátké meče, s nimiž dobře vládli v boji.

eli jsem nenalezl silnější a opravdovější víru." Setníkovi pak pravil: „Jdi ke svému sluhovi, je uzdraven.“

Starší byli užaslí a užasli ještě více, když přišli do domu a našli služebníka zcela zdravého.

Ježíš tiší bouři

„I PŘISTOUPILI A
PROBUDILI HO
SE SLOVY: „PANE,
ZACHRAŇ NÁS,
NEBO ZAHYNEME!”
ŘEKL JIM: „PROČ JSTE
TAK USTRAŠENI,
VY MALOVĚRNÍ?”
VSTAL, POHROZIL
VĚTRŮM I MOŘI;
A NASTALO VELIKÉ
TICHO.”
MATOUŠ 8, 25-26

JEŽÍŠ A JEHO UČEDNÍCI pluli na malé rybářské lodi po Galilejském moři. Byl večer a Ježíš, unaven po dni vyplněném kázáním, usnul na poduškách na zádi. Náhle se přihnala prudká bouře. Obloha potemněla, vítr kvílel a hnal obrovské vlny přes loďku.

Vyděšení učedníci probudili Ježíše. „Zachraň nás, Pane!” volali. „Loď se potopí a my utoneme!”

„Proč jste ustrašení?” otázal se jich. „Ještě nemáte víru?” Vztáhl ruce nad vodou a promluvil k větru a vlnám: „Zmlkni. Utiš se.” Ihned bouře ustala a moře se uklidnilo.

„Jak velký je tento muž,” zvolali učedníci. „I vítr a vlny ho poslouchají!”

*Ježíš vyzývá vítr a vlny,
aby se ztišily*

Učedníci se děsí bouře

Gadarenští vepři

PO BOUŘI VYSTOUPIL Ježíš s učedníky na břeh v gadarenské krajině. Sotva udělali několik kroků po souši, vyběhl proti nim nějaký muž. Byl téměř nahý a jevil se být posedlý zlými duchy. Vlasy měl dlouhé, divoké oči, cenil zuby a vrčel jako divoké zvíře. Mnohokrát ho již chytily a svázali řetězy, ale on byl tak silný, že se pokaždé osvobodil. Nikomu se nedařilo upokojit ho. Žil nyní mezi hroby v okolních horách, vyl tam a řval ve dne i v noci a ve své posedlosti se zraňoval ostrými kameny.

„Co chceš, Synu Boží?“ křičel hlasitě. „Přicházíš mne trápit?“

„Jaké je tvé jméno?“ otázal se Ježíš.

„Mé jméno je Legie,“ odpověděl posedlý. „Legie, protože je ve mně mnoho démonů.“

Poblíž se páslo velké stádo vepřů, byly jich skoro dva tisíce. Ježíš rozkázal démonům, aby z muže vyšli. „Jděte!“ řekl jim. „Vyjděte z toho muže a vstupte do tohoto stáda vepřů!“

Nečistí duchové tedy vyšli z onoho muže a vstoupili do stáda vepřů. Vepři se ihned přestali popásat, vzhledli a s chrochtáním a supěním se rozběhli po útesu a vrhli se do moře.

Pasáci, kteří stádo hlídali, s hrůzou pozorovali, jak se vepři vrhají vstříc záhubě. Obrátili se a utíkali do města a tam vše vyprávěli. Sběhl se dav lidí a všichni se běželi podívat, aby to spatřili na vlastní oči. Udiveni a užaslí našli posedlého zcela vyléčeného. Seděl oblečen a hovořil s Ježíšem. Lidé se vyděsili nad tou proměnou a prosili Ježíše, aby odešel z jejich končin.

Když Ježíš opět vstoupil do lodi, uzdravený muž k němu běžel a prosil ho, aby mu dovolil odejít s ním. Ježíš mu řekl: „Je třeba, aby ses vrátil domů. Pověz svým přátelům, co ti učinil Pán a jakou milost ti prokázal.“

*Ježíš rozkazuje
démonům, aby vyšli
z muže a vstoupili
do stáda vepřů*

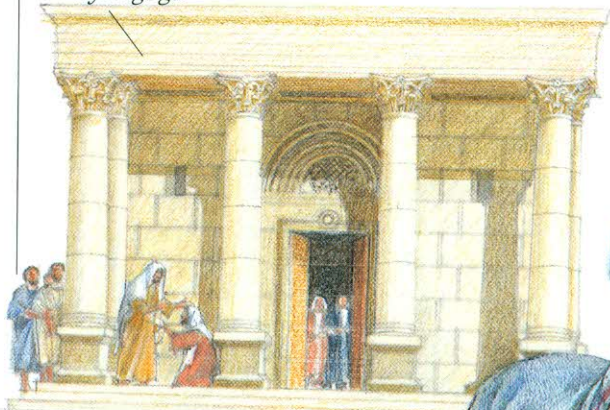
DÉMON

Soška nahoře představuje asyrského démona.

V Bibli jsou démoni zlí duchové, kteří se spojují s ďáblem proti Bohu a lidem. Za Ježíšových dob se věřilo, že démoni vcházejí do lidí a způsobují tělesné i duševní nemoci.

Jairova dcera

Synagóga

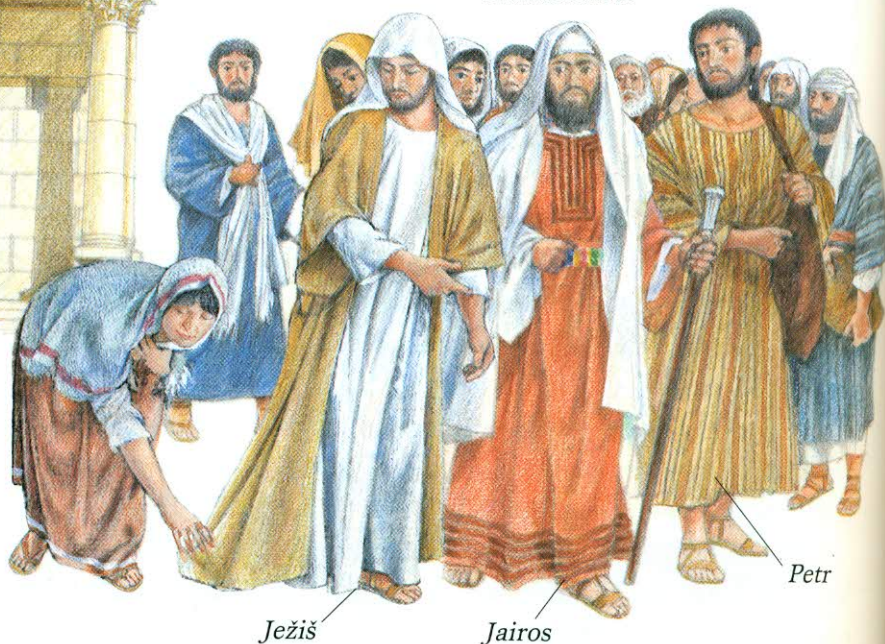
Jairos, představený synagógy, padá na kolena před Ježíšem a prosí ho o vyléčení své dcery

SYNAGÓGA

V synagóze se konají židovské bohoslužby. Na obrázku jsou ruiny synagógy v Kafarnaum. Synagógy začaly pravděpodobně vznikat během židovského exilu v Babylónu, když lidé byli vzdáleni od jeruzalémského chrámu. Synagógy se staly společenskými i náboženskými středisky.

Na cestě za Jairovou dcerou se jakási žena dotkla lemu Ježíšova šatu a uzdravila se

PŘEDSTAVENÝ SYNAGÓGY přišel k Ježíši, poklekl před ním a úpěnlivě prosil o pomoc. „Moje dcerka umírá,” řekl v pláči. „Zapřísahám tě, vlož na ni ruce a uzdrav ji!”

Když s ním Ježíš odcházel, jakási žena si k němu proklestila cestu davem a bojácně se dotkla lemu jeho šatu. Dvanáct let už trpěla vnitřním krvácením a žádný lékař jí neuměl pomoci. Věděla, že by ji Ježíš mohl uzdravit, jen kdyby se ho dotkla.

Ježíš se zastavil a ohlédl se. „Kdo se mne dotkl?” tázal se. Petra jeho otázka uvedla do rozpaků. „Uprostřed takového zástupu se tážeš, kdo se tě dotkl?” řekl.

Ježíš však pohleděl přímo na onu ženu, couvající a chvějící se. „Neboj se, má dcero,” řekl jí. „Tvá víra v Boha tě uzdravila. Jdi v pokoji, zbavena svého trápení.” A od té chvíle byla žena zdráva.

Když Ježíš došel do domu, kde ležela dívka, spatřil naříkající lidi a pištcе hrající smuteční hudbu. „Proč sem přicházíš?” tázali se Ježíše. „Je

JAIROVA DCERA

mrtva, už nemůžeš udělat nic.” „Dívka nezemřela, jenom spí,” řekl Ježíš. Nikdo mu nevěřil a někteří se jeho slovům posmívali. Ježíš vešel do domu a dovolil jen Petrovi, Jakubovi a Janovi, aby šli s ním. Stanul s rodiči u dítěte. Vzal je za ruku a řekl: „Děvče, vstaň ze svého lože.” Dítě otevřelo oči a tak, jako by se právě probudilo z pouhého spánku, zvedlo se z lůžka a objalo otce i matku. „Dejte jí teď něco k jídlu,” pravil jim Ježíš. „Nikomu však neříkejte, co se tu stalo.”

SMUTEČNÍ HUDBA

Za Ježíšových dob vyjadřovali Židé hudbou smutek i radost. Rákosová píšťala vydávala smutný, kvilivý tón a často se na ni hrálo v době smutku, tak jako nad mrtvou Jairovou dcerou.

Petr
Jakub a Jan
vešli do Jairova domu

Dívčina matka
a otec pláče u
jejího lože

Píšťci hrají a lidé
naříkají a lomí rukama,
protože Jairova dcera
leží mrtva

Ježíš bere dívku za ruku a ona si sedá živá a zdravá

Rozsévač

ROZSÉVAČOVA MOŠNA

Rozsévač nosil setbu v mošně, jakou vidíme nahoře. Rozséval semena širokým rozmachem, chodil po poli a rozhazoval setbu. Část jí vždy přišla nazmar, tak jako v Ježíšově podobenství.

KAMKOLI JEŽÍŠ ŠEL, následovalo ho množství lidí, žen i mužů. Jednoho dne učil u Galilejského moře. Shromáždil se kolem něj tak početný dav, že Ježíš vstoupil do loďky na hladině. Lidé mu naslouchali ze břehu a on k nim pronesl podobenství a rozsévači.

Muž rozséval setbu pro příští úrodu. Rozhazoval hrsti obilí vpravo i vlevo. Některá zrna padla na tvrdou, ušlapanou pěšinu, kde je rychle sezobali ptáci. Tak je tomu s člověkem, který slyší slovo Boží, ale nevěnuje mu pozornost.

Satan způsobí, aby takoví lidé zapomněli, co uslyšeli.

Část setby padla na skalnatou půdu, kde nebylo dost země a rostliny nemohly pořádně zakořenit a vzešly příliš rychle. Slunce je spálilo a ony

Jak muž rozsévá, trochu setby padlo na ušlapanou cestu a vyzobávají ji ptáci

Část padla do tenké vrstvy půdy na kamení, takže osetí vzešlo příliš rychle a slunce je spálilo

ROZSÉVAČ

zvadly. Takový je člověk, který slovo Boží přijímá, ale mnoho o něm neuvažuje. Když přijde tíseň, odvaha mizí a člověk ztrácí svou víru.

Zrno, které zapadlo mezi bodláky, zašlo, protože plevel vzrostl a zadusil je. Takový je ten, koho vábí světské radovánky a jehož srdce je plno ctižádosti a touhy po majetku.

Obilí také padlo na dobrou, úrodnou půdu, a tato setba vzklíčila a úroda z ní byla bohatá. Tak je tomu s člověkem, který naslouchá slovu Božímu, miluje Boha a je ho poslušen. Takoví lidé udělají ve světě mnoho dobrého a jejich úsilí bude odměněno.

PROSÉVÁNÍ ZRNA

Po sklizni ženy prosévaly zrní. Žena držela síto šikmo, potřásala jím a foukala přes ně, aby odlétly plevy. Kaménky napadaly k jedné straně, rozlámaná zrna propadala sítem a v sítu zůstala jen dobrá zrna.

*Rozsévač
rozhazuje plné hrstě
zrna kolem sebe.*

*Některá zrna padla do bodláčí
a to je zadusilo*

*Zrní, které padlo na úrodnou
půdu, zraje v bohatou úrodu*

SMRT JANA KŘTITELE

Okamžitě byl vydán rozkaz a Jan Křtitel byl stát ve své cele. Ihned potom přinesli prorokovu zakrvácenou hlavu do hodovní síně na stříbrném podnose a položili ji Salome k nohám. Ona ji mlčky vzala a donesla matce.

Janovi učedníci odnesli bezhlavé tělo a pohřbili je. Pak odešli za Ježíšem, aby mu oznámili, co se stalo. Ježíše zpráva o Křtitelově smrti hluboce zarmoutila. Aby přítele oplakal, na krátkou dobu opustil zástupy a odplul lodí na místo, kde by byl sám a mohl přemýšlet a modlit se.

*Herodias radí Salome, aby si přála
hlavu Jana Křtitele*

Herodias

*Hlava Jana Křtitele
je přinášena na
stříbrném podnose*

Salome

„NA HERODOVY
NAROZENINY VŠAK
DCERA TĚ
HERODIADY TANČILA
UPROSTŘED HOSTŮ.
ZALÍBILA SE
HERODOVI, A ON JÍ
S PŘÍSAHOU SLÍBIL
DÁT, O COKOLI
POŽÁDÁ.
MATOUŠ 14, 6-7

Nasyčení pěti tisíců

Ježíš s učedníky pluje přes Galilejské jezero na lodi

„POTOM VZAL TĚCH PĚT CHLEBŮ A DVĚ RYBY, VZHLÉDL K NEBI, VZDAL DÍKY, LÁMAL A DÁVAL UČEDNÍKŮM, ABY JE PŘEDLOŽILI ZÁSTUPU. A JEDLI A NASYTLI SE VŠICHNI.“

LUKÁŠ 9, 16-17

CHLÉB A RYBY

Zástupy byly nasyceny nekvašeným ječným chlebem. Ječmen byl obvyklou plodinou pěstovanou v Palestině, protože rostl i v chudších půdách. Ryby se nasolovaly, aby nepodlehly zkáze.

JEŽÍŠ TOUŽIL STRÁVIT krátký čas vzdálen od lidí, proto přeplul Galilejské jezero a uchýlil se i se svými dvanácti učedníky na klidné místo v poušti nedaleko Betsaidy. Ale jakmile vešlo ve známost, kam odešel, tisíce lidí z měst i vesnic se vydaly za ním. Když Ježíš viděl, jak velice ho potřebují, zželelo se mu jich, a tak procházel davem, hovořil, odpovídal na otázky a léčil ty, kdo byli nemocní.

Navečer učedníci pravili: „Jistě je už načase, abys je poslal pryč. Jsi unaven a potřebuješ si odpočinout. Nech je, ať se o sebe postarají a naleznou si potravu.“

„Ne,“ řekl Ježíš. „Není nutné, aby odcházeli. Můžete je nasytit.“

„Je tu však víc než pět tisíc lidí!“ zvolali učedníci.

Potom Ondřej, bratr Šimonův, řekl: „Tam je hoch s pěti chleby a dvěma malými rybami, ale k čemu by bylo rozdělit tak málo jídla mezi takové množství?“

Ježíš však nakázal, aby se všichni posadili, vzal chléb i ryby od onoho chlapce a požehnal je. Řekl potom učedníkům, aby dali najíst každému muži, ženě i dítěti, kteří jsou zde. Učedníci učinili, oč je žádal a užívali nad tím, že bylo nejen dost jídla pro všechny, ale potom se ještě sebralo dvanáct plných košů toho co zbylo.